

1960

MISLI

LETO
IX.

Štev. 2.
Februar

Registered at the
G.P.O., Sydney, for
transmission by post
as a periodical.

MISLI

(Thoughts)

Mesečnik za versko
in kulturno življenje
Slovencev v Avstraliji

★

Ustanovljen leta
1952

★

Urejuje in upravlja
P. Bernard Ambrožič
O.F.M.

Tel.: FA 7044

★

Naročnina £ 1-0-0
letno se
plačuje vnaprej

★

Naslov: MISLI
66 Gordon St.,
Paddington, N.S.W.

★

Tisk: Mintis Pty. Ltd.,
Fredbert St., Leichhardt,
Sydney. Tel. WB 1758

KOLENDAR

Februar — Svecan

- 1 P Ignacij, Brigida
- 2 T Svečnica
- 3 S Blaž
- 4 Č Andrej, Bojana
- 5 P Agata
- 6 S Doroteja (Dora)
- ★ 7 N Romuald
- 8 P Janez iz Mate
- 9 T Apolonija, Ciril
- 10 S Školastika
- 11 Č Mati božja Lurška
- 12 P Evalalija
- 13 S Benigen, Katarina
- ★ 14 N 1. Predpostna
- 15 P Jovita, Favstin
- 16 T Danilo, Julijan
- 17 S Donat
- 18 Č Simeon
- 19 P Miroslav
- 20 S Leon, Eleverterij
- ★ 21 N 2. Predpostna
- 22 P Irena, Eleonora
- 23 T Peter, Damjan
- 24 S Saša, Viktorin
- 25 Č Matija, apostol
- 26 P Matilda
- 27 S Gabriel ž.M.B.
- ★ 28 N 3. Predpostna,
Roman
- 29 P Prestopni dan

ČE SE PRESELTITE, sporočite:

Prejšnji naslov

Sedanji naslov

Ime in priimek

ZA MARČNO ŠTEVILKO

"MISLI" 1960

Sprejema urednik prispevke
do 15. februarja. Pohitite!

Mohorjanom Med Nami

MOHORSKE KNJIGE ZA LETOS SO TU. Po veliki večini jih naročniki že imate. Ne bom jih hvalil, prepričan sem, da se same hvalijo. Nikomur ne bo žal, da je odrajtal zanje tisti papirnati funt.

Nedavno smo v MISLIH čitali pohvalne besede celovške Mohorjeve o Slovencih v Avstraliji. Laskanje tudi zsrbi, praskanje za ušesi zbuja spomine. Skromno smo začeli 1.1953 — 15 Mohorjanov se je javilo. Vsako leto jih je bilo potem več: 50, 60, 100, 105 — minulo leto je poskočilo število na 200. Letos smo jih dobili 255 in 25 doplačilnih. Vidite!

Ampak — ali naj zdaj sedemo na lavorike in uživamo svoj rekord? Koliko pa nas je? Če bi se

vsak DESETI Slovenec v Avstraliji — domotožno in ukaželjno po slovenski besedi zdihujoč — hotel obogatiti za £ 1 letno s štirimi lepimi slovenskimi knjigami, bi lahko prišlo k nam ob novem letu 1961 najmanj 4 — 5,000 mohorskih knjig!

Ko boste to brali, bo verjetno malo letošnjih mohorskih še na mojih policah. Bojim se celo, da jih bo zmanjkalo. Toda takoj na delo za naslednje leto! Že zdaj — in vse tja do septembra — bom zbiral Mohorjane za leto 1961. Ti, ki to bereš — stopi mednje nemudoma, ako še nisi!

Dr. Ivan Mikula
Convent S. Heart
Rose Bay, N.S.W.

LETO IX.

FEBRUAR 1960

STEV. 2.

TREH REČI SE JE ŠE BOLJ BATI

SVET UGIBA, KAJ BO, če se sproži atomska vojna. Ničesar se nam ni tako bati, poudarjajo dan na dan. Nova in nova strašila, kakšno orožje so spet iznašli.

Škof Fulton Sheen piše v svoji tedenski koloni, da se je treba še bolj bati drugega in sicer trojnega zla:

1. Prvo tako zlo je porast duševnih bolezni, ki jih povzročata moderna civilizacija. V človeških srcih se bijejo neštevilne civilne vojne. Človek bi rad bil dober in šel za ideali, pa ga sto reči, ki jih vidi okoli sebe, trga od idealov in vleče v unaznost. Neprestana napetost v njem povzročata duševne boje, ki izpodkopavajo zdravje živcev. Še korak, pa vsa stvar udari na dan, iz civilne vojne v človekovi notranjosti nastane zunanja vojna med človekom in človekom. Nadaljnji korak, pa imate vojno med narodi.

"Nič se ne zgodi v zunanjem svetu, kar se ni najprej zgodilo v človekovem srcu, v človekovi notranjosti".

2. Drugo zlo, ki se ga je bolj bati kot atomske vojne, je dejstvo, da narodi prav tako lahko propadejo v lastni gnilobi — ali pa še hitreje — nego potom izgubljenih vojn.

Zgodovinar Arnold Toynbee dokazuje v debelih knjigah, da je od 19 civiliziranih narodov, ki jih zgodovina pozna, 16 propadlo zaradi notranje gnilobe, ne zaradi zunanjih porazov.

Nasprotno je pa marsikak narod ali država v zgodovini prav zaradi obrambe pred zunanjimi so-

Misli, Februar 1960

vražniki vstala iz notranje gnilobe in se rešila.

S tem ni rečeno, da je vojna nekaj dobrega. Je samo opomin, da bo do vojne prišlo in z njo do uničenja narodov ali celo vsega sveta. Če se bodo ljudstva zaverovale zgolj v novodobne iznajdbe: uporabo atomov, raket do meseca in zvezd, potovanj v vesmirje..., istočasno pa ostala slepa in gluha glede naraščanja mladostnega zločinstva, spolne razvratnosti, razpadanja družin, javne korupcije v gospodarstvu, neizprosne boje med kapitalom in delom...

Bolj ko se človek postavlja z obvladanjem naravnih sil in jih kontrolira, bolj izgublja kontrolo nad samim seboj.

3. — Tretje zlo — napuh! Znanost in tehnika nad vse — sam Bog naj se skrije pred njo!

So še tudi med znanstveniki, ki se strinjajo s Churchillovimi besedami iz leta 1945:

"Ob razodetju čudovitih naravnih skrivnosti, ki so bile doslej človeštvu milostno prikrite, naj se vsaka glava in vsaka človekova vest na svetu kar najbolj globoko zamisli."

"Milostno prikrite", je rekel Churchill.

Žal, da le premnogi bolj upoštevajo, kar je zapisal sovjetski "šaljivi" list KRKODIL v novembru 1957:

"In zdaj je tu naš sputnik, skrivnosti nič ni v njem. Nov planet, res majhen, pa dokaz uma je in luči: Ustvarili smo ga mi — ne Bog!"

Tak je napuh, ki prinaša narodom polom!

LJUBIL SEM PRAVICO...

Ob smrti ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana je bil v nedeljo 22. novembra 1959 v okviru slovenske radijske oddaje v Clevelandu poseben žalni spored, pri katerem je govoril pisatelj Karel Mauser. Tu priobčujemo njegov govor.

V ENAJSTEM STOLETJU, KO JE NA ČELU Cerkve stal papež Gregorij VII., so svetni oblastniki hoteli, da bi bili oni tisti, ki bi podeljevali škofom simbole njih oblasti. Papež se jetemu uprl. Vojska je navalila na Rim in papež Gregorij je moral bežati. Daleč od Rima ga je dohitela smrt in ko je umiral, so bile zadnje njegove besede: **Ljubil sem pravico in sovražil krivico, zato umiram v pregnanstvu.**

Tega zgodovinskega dogodka se spominjam ob smrti Dr. Gregorija Rožmana, škofa ljubljanskega, ki je v ponedeljek 16. novembra v preprosti sobici bolnice sv. Aleša odšel od nas. Kakor papež Gregorij takrat, se je tudi on uprl oblasti, ki je hotela uporabiti Cerkev, da bi z masko krščanske strpnosti in krščanskega pojmovanja svobode, potegnili narod v materializem, v katerem ni mesta za svobodno izražanje misli in katoliških načel. Mnogi katoličani so nasedli in v tistih usodnih urah je veliki škof Rožman videl, da mora spregovoriti. Spregovoril je z lece v svoji stolnici in pokazal na krivico, ki se je skrivala za masko. V preroških besedah je udaril po zlu in s prstom pokazal na konec. Mnogi tedaj niso verjeli, toda čas je pokazal, da je veliki pokojnik gledal pravilno in da je spoznal obraz pod masko prej, preden je krivica masko snela.

Tedaj, tisto uro, je škof ljubljanski odšel na svoj križev pot. Opljuvan in umazan od tistih, ki jim je bil dobrotnik, in od tistih, ki so verjeli volkovom v ovčjih oblačilih, je, kakor Gregorij VII., odšel v pregnanstvo. Ni odgovarjal njim, ki so ga sramotili. Z molkom in tihim delom je trosil žerjavico na glave svojih sovražnikov, podpiran od ljubezni tistih, ki so za svojim škofom stali in ga ljubili. Nikoli ni moglo biti sovraštvo tistih, ki so ga želeli uničiti, večje od ljubezni onih, ki so videli v svojem škofu glasnika resnice in pravice.

Kakor škof Baraga nekoč, je prišel v Ameriko. Preprost, reven, s srcem, ki je znalo trpeti in pozabiti. Postati je eden od nas, med nami je hodil, govoril, misijonaril, se veselil z nami na slovenskih prireditvah in z nami nosil naše križe. Nje-

gova sobica pri sv. Lovrencu je bila veliko odprto srce, kamor si lahko brez skrbi prinesel svoje križe in svoje bolečine. Koliko križev smo mu nanosili! Njemu, ki mu je bil lasten težak, težji. kakot so bili vsi naši skupaj. In jih je sprejemal nase da je bilo nam lažje.

Prazna je sedaj tista sobica. Veliko srce je utihnilo.

Toda ne recimo: škof Gregorij je umrl. Recimo raje, kakor sem nekoč videl zapisano na starem, zgledanem nagrobnem spomeniku krščanskega Indijanca: Odšel je domov. Da, škof Gregorij je odšel domov, v Očetovo hišo, da mu Oče, ki je Oče nas vseh, poplača njegov pogum, ki ga je pokazal v nevarnosti, in mu poplača njegovo potrpežljivost in vdanost, ki ju je pokazal v trpljenju. Za vse njegovo trpljenje nismo vedeli, ker ga je nosil skrito. Toda zavedali smo se lahko, da je nosil križe vseh vernikov svoje škofije, in da so ravno ti križi bili, ki so strli njegovo srce. Nosil jih je vdano, tako, da smo vselej, kadar smo govorili z njim, lahko začutili, kako je vela od njega močna krščanska volja in globoko zaupanje v božje sklepe.

Veliki ljudje niso veliki zavoljo pomembnosti svoje službe. Veliki so takrat, če je njih notranja globina večja od povprečja. Škof Gregorij je bil sin koroške zemlje in človek z velikim slovenskim srcem. V tem sreču ni bilo prostora za maščevanje, v tem sreču ni bilo prostora za jezo, to srce je znalo samo odpuščati in ljubiti. Vsem je želelo pomagati, le kadar je govoril o trpečih doma in po svetu, je to srce z bolečino hitelo do tistih, ki so ga izdali.

V velikem trpljenju se je škof Gregorij obrčal do mladine, do tistih, v katerih je gledal bodočnost. Koliko kartic in pisemc so prejeli od njega otroci, kako rad je poslušal pesmi, če so jih peli otroci, kako vesel je bil slovenskih šol in vsega, kar je slovensko življenje ohranjalo.

Odšel je domov. Ne bo se trpeče zbudil v svojih linah šenklaški zvon, da bi zavekal kakor bi moral. Ne bodo zavekali zvonovi po cerkvah ljubljanske škofije, po cerkvah slovenskih gričev. Kolikokrat je bil v vseh teh cerkvah, kolikokrat je birmoval v njih. Vendar sem prepričan, da bo tudi molk slovenskih zvonov zgovorna priča, da je bil ljubljanski škof Gregorij škof za najtežji čas in da je Bog vedel, zakaj nam je dal ravno njega.

To uro se ameriški Slovenci združeni s Slovenci v domovini in na Koroškem obračamo h krsti svojega škofa Gregorija in polagamo predenj pozdrave vseh tistih, ki ne morejo biti ob njem, pa so ohranili v sebi vero v ljubezen in v spoštovanje škofovske oblasti.

V ponedeljek bo truplo velikega pokojnika pokopano v Lemontu, na ameriških Brezjah. Ameriška zemlja, ki nosi v sebi grobove slovenskih škofov Barage, Mraka, Trobca in Vertina, bo v Lemontu sprejela v svoje naročje tudi ljubljanskega škofa Gregorija. Kót, v katerem bo njegov grob, bi moral biti za vse Slovence, zlasti za nas ameriške Slovence, kakor bohkov kót v slovenski hiši. Slovenska hiša je v tem kótu imela veliko javorovo mizo, ki je vsak dan zbirala okrog sebe k jedi in molitvi člane družine. Nad mizo je plaval golob miru, v znamenje in opomin, da v tej hiši ni krega in prepira, da je v tej hiši doma ljubezen in skupnost.

Tak kót mora postati grob našega velikega škofa. K temu grobu naj roma slovenski človek, sem romajmo, kadar se bo družina sprla, da bomo vsi mogli slišati besede, ki jih je pokojni škof tolikokrat ponavljal: **Naj ne zaide sonce nad vašo jezo. Naj se le krešejo ideje in misli, toda preden sonce zaide, si podajte roke kakor bratje.**

Sem, v ta kót, na ta grob, naj roma naša mladina, naj romajo slovenski starši. Naj poromajo takrat, ko bodo popuščale vezi, ki nas vežejo na rodno zemljo in rodno besedo. Da bodo mogli

slišati besede, ki jih je naš veliki pokojnik govoril še na letošnjem Slovenskem dnevu: **Ljubite svoj jezik, ker je star in naš, ker smo bili v njem rojeni, ker je to duhovna dobrina, ki jo moramo ohraniti in braniti.**

Škof Gregorij je odšel domov, odšel v Očeto vo hišo, da se je mogel pozdraviti s tisoči, ki so odšli pred njim, ki so verovali v svobodo otrok božjih, pa so končali po jamah in brezni. Odšel je domov, da se je mogel pozdraviti s svojimi duhovniki, ki jih je posvetil, pa ni mogel blagosloviti njih grobov, ker nikoli ni zvedel zanje. Odšel je domov, da je mogel pozdraviti vse tiste preproste slovenske ljudi, ki jih je še sam birmoval in so v gručah pobiti dobili skupno krsto — podzemno jamo v kočevskih gozdovih.

Ne zavidajmo mu miru po tolikem trpljenju in po tolikem verovanju. Dva in petdeset let je bil duhovnik Velikega Duhovnika in trideset let škof ljubljenske škofije. Bolečine in žalost tisočeri in tisočeri Slovencev je nosil, naj se spočije zdaj na mirnem lemontskem pokopališču. Daleč sicer od domovine toda globoko v naših srcih.

Škof Gregorij — naj ostane z nami Vaš pogum, Vaša vera in Vaše zaupanje! Pogum, da bomo znali svoje križe tako nositi kakor ste jih Vi, Vera, da bomo vedeli, kako jih nositi! Zaupanje, da bo odstran križa spet srečanje z Vami!

Mirno počivajte, škof Gregorij! Slovenski narod se klanja Vašemu trpljenju in Vašemu delu.

Karel Mauser

Škof Rožman na mrtvaškem odru

Božič tipka

★ VSEM, KI STE MI ZA BOŽIČNE PRAZNIKE poslali voščila, iskrena hvala! Preveč ji je bilo, da bi se mogel vsem osebno zahvaliti. Vesel pa sem, da imam toliko prijateljev, ki ste se me za božič spomnili. Bog plačaj! — Obenem iskrena hvala tudi vsem, ki so mi poskrbeli za posebni "božični dar" v Javni tribuni. Je že tako, da duhovniku večkrat tudi s takimi "darovi" ne more biti prizanešeno. Niti saanjal nisem, da sem toliko vreden. Pa že moram biti, ko so mi posvetili skoraj 1100 besed v rubriki, ki jih drugače sprejema največ 500. Moram priznati, da je to prav posebna demokratična ljubezen, ki sem je bil deležen prav za božič. Kaj hoče g. Vadnjal od mene, kljub pazljivemu branju nisem na jasnem. O vseh tistih "zgodbah polpreteklega časa", ki jih omenja sredi svojega Odrprtega pisma, nimam niti pojma. Škoda, da g. Vadnjal ni sprejel moje želje, izražene v mojem pismu 20. aprila lani, naj mi raje pove v obraz, kar sem takrat prvič slišal, da raznaša o meni. Moja vrata so bila in so še vedno odprta vsakemu, ki želi slišati resnico. Žal, nekateri raje verjamejo "novicam" iz drugotnih virov. Take so pač bolj "zanimive" in okrašene. Toda dovolj o tem, saj kolikor poznam urednika, se mu bo še za te vrstice smilil prostor. Morda ima prav.

★ Poroke: Dne 5. decembra sta v cerkvi sv. Brigitte v North Fitzroyu rekla svoj "Da!" Anton Gjerek in Sabina Novak. Oba sta doma iz Prekmurja, ženin iz Dolnje Bistrice, nevesta iz Gibine. — Dne 12. decembra spet prekmurski par, tokrat pri sv. Avguštinu v Yarraville: Jože Vohar iz Melincev je dobil ženko v Pavli Žižek, ki je nedavno prišla iz njegove župnije. — Dne 19. decembra dve slovenski poroki: Franc Bergoč (doma iz Trnja) je popeljal pred oltar stolnice sv. Patrika Heleno Urbančič (doma iz Kala), Karel Filip iz Sotine, pa pred oltar sv. Ignacija v Richmondu Jožefo Vogrinčič iz Krašč. — Na božično vigilijo sta začela skupno življenje Jožef Kranjec iz Gederovec in Berta Mlakar iz Rovišča, in sicer v cerkvi sv. Bernardke v North Sunshine. — Svoje

duhovniško delo preteklega leta sem zaključil v Marijini cerkvi v Ascot Vale, kjer sem dne 31. decembra povezal Daniela Caharija (iz Nabrežine) in Jožefo Kosmina (fara Gorjansko). Moje delo v novem letu pa se je začelo 1. januarja 1960 v cerkvi Srca Jezusovega v Newportu, kjer sta si obljubila zvestobo Milan Kariž (iz Povirja) in Gabrijela Mihelčič (iz škocjanaske fare na Dolenjskem). Nove katoliške družine, — Bog Vas blago slovi!

★ No, pa še krsti! — Flanjnikov in Zupančičev prirastek sem že omenil, imeni pa lahko natipkam danes. V družini Franca Flajnika in Pavle r. Škapin v Adelaidi so 15. novembra krstili Petra Stanislava, v družini Jožefa Zupančiča in Ane r. Božič v Noble Parku pa dne 21. novembra Veroniko. — V Hawthornu smo 12. decembra krstili Adriano Marijo, hčerko Viktorja Dogina in Evaldije r. Lopič iz Altone. Isti dan sta neslah krstu svojega prvorojenca Jakob Urbančič in Terezija r. Škrklj v Northcote: Darko Jakob mu je ime. — Dne 19. decembra smo krščevali pri Sv. Kevinu v Ormondu: Janet Štefanija je ime hčerki Zlatka Rometa in Erike r. Cwalina. — Ingrid Brigita je zajokala v družinici Alojza Kozoleta in Ane r. Pulfer v Pascoe Vale. Krstili smo jo v domači fari dne 20. decembra. Sledi pet krstov v Marijini cerkvi v Hawthornu, kamor so prinesli malčke: dne 26. decembra je bil krščen Albert Adolf, sinko Andreja Fistriča in Zore r. Artič iz Diamond Creeka. Dne 27. decembra je oblila krstna voda Marijana Alojza, novorojenca družine Marjana Čuka in Elvire r. Stegelj (East Brunswick); dalje Doris, hčerko Alberta Logarja in Ivane r. Šajn (Thornbury); pa še Suzano Antonijo, prvorojenko družinice Aleksandra Kodila in Ane r. Dvogan (Clifton Hill). Dne 31. decembra je bil krščen Tomažek, sinko Dušana Vrana in Erneste r. Prelec (Bentley). — V Marijini cerkvi v Ascot Vale je bila isti dan krščena Sharon Mary, prvorojenka Marjana Kosmina in Thelme Lillian r. Power. Pri krstu sta jo držala novoporočenca tega dneva,

Marjanova sestra Jožica in njen ženin Danilo. — Dne 9. januarja je bil krst pri sv. Janezu v West Footscrayu: za Regino bodo klicali deklico Pavla Kisha in Cecilije r. Kolenc. — Alojzija pa je isti dan dobila pri krstu v Ascot Vale družina Antona Sustarja in Danice r. Udovič.

Dolge litanije, kajne? Prav je tako! Če pogledamo število: osem dekličev in šest fantičev. Spet dekleta nosijo zastavo. Obilo sreče staršem in malčkom!

★ Naj povem spet katero, ki jo stuhtajo otroci? Repšetov Branko je postal nemiren, ko me je videl na prižnici v cerkvi sv. Frančiška v mestu. Na prvo nedeljo v Burnley pridigam izpred oltarja, ker cerkvice prižnice nima. Tako me je menda prvič videl na prižnici, pa seveda samo toliko, kolikor me je gledalo iz nje. Glasno pa je povedal ves zaprepaščen mami: "Mama, pogledj pater je noge izgubil!..." Grandovčev Joško pa je istočasno začel dopovedovati mami, da je "pater zlezal na peč." Verjetno sta se oba bala, da bi se pater ne prekopicnil, ko je tako visoko "na peč" in pa "brez nog" po vrhu...

V dokaz, da otroci več vidijo, kot odrasli mislijo, pa tole: Jelerčičevi v Seymour-u so se neki večer odpravljali v kino. Lepo so dali Johnnyja spančkat in se pripravljali skrivaj, da bi ne silili z njimi. Naaenkrate pa se je mali oglasil: "Mama, kam pa greš?" Odgovor se je seveda glasil: "Ni-

kamor, ljubček!" Kaj mislite, da je Johnny verje? Kaj še! Njegovo naslednje vprašanje je bilo: "Mama, ali grem lahko s teboj nikamor?..."

★ Drugi teden januarja beleži v kroniki melbournskih Slovencev kar dva pogreba.

Dne 11. januarja je zjutraj nenadoma umrla gospa Amelija Urdih, zavedna Primorska Slovenka, ki se je rada udeleževala slovenske maše in raznih slovenskih prireditev. Vedno je bila prijazna do vsakega, za vsakega je bila kakor resnična mati. Vselej sem se z veseljem ustavil pri Urdihovih v Abbotsfordu. Rojena je bila gospa Malka dne 27. avgusta 1907 v Gorkičevi družini v Vrtojbi pri Gorici. Leta 1925. je odšla za kruhom v Egipt. Dne 4. junija 1944. je v Kairu pred tamkajšnjim slovenskim kaplanom p. Jozafatom obljubila zvestobo Francu Urdihu in s svojim možem leta 1950 emigrirala v Avstralijo. Tu sta si ustvarila svoj novi domek, ki je zdaj žal tako naglo izgubilo gospodinjstvo. Vroči dnevi so bili preveč za srce, oslabiljeno od visokega krvnega pritiska: srčna kap je komaj 52-letni pretrgala nit življenja. — Blago pokojnico smo v sredo dne 13. januarja prenesli v cerkev sv. Mihaela v North Melbourne k pogrebni maši, nato pa jo pokopali v družinski grob na keilorskem pokopališču. Število rojakov, ki so gospo Malko spemili na zadnji poti, dokazuje, kako je bila priljubljena in cenjena. — Moje iskreno sožalje možu Francu in ostalim sorodnikom tukaj in v domovini! Naj v miru počiva!

★ Dne 12. januarja sem v časopisu čital vest, da je utopljenec, ki so ga našli v soboto na obali v Williamstownu, verjetno Jožef Perša, katerega pogrešajo v bližnjem hostelu. Spomnil se se imena: to je fant, ki sem mu pred dvema letoma nudil prvo pomoč. Tudi moj telegram v Bonogillo nekemu drugemu fantu istega imena je pomotoma prišel na njegov naslov, kakor sem enkrat pisal v svoji tipkariji... Javil sem nekaterim, za katere sem vedel, da Jožeta dobro poznajo. Res smo v mestni mrtvašnici ugotovili, da je utopljenec naš rojak.

Pokojni Jožef Perša je bil rojen dne 26. februarja 1939 v Mariboru. V Avstralijo je došel iz Avstrije na ladji "Aurelia" dne 20. januarja 1958, komaj 19 let star. Živel je v South Yarra, nato v Essendonu, delal pa v bolnišnici, a zadnje mesece v kuhinji emigrantskega hostela v Williamstownu. Vem, da plavati ni znal, a vročina ga je le privabila na morsko obalo, morda v petek na večer ali v soboto zjutraj. Bil je sam, mogoče je zašel predaleč in ga je izpodnesel tok. V soboto popoldne je voda naplavila njegovo truplo. — Pogrebno mašo sem za pokojnega Jožeta opravil v petek dne 15. januarja v naši hišni kapeli, ker zaradi vročine nismo mogli prenesti krste v cerkev. Fanta smo pokopali med ostale rojake na slovenskem pokopališču. Nekaj njegovih najbližjih prijateljev ga je spremilo na zadnji poti. Naj v miru počiva!

Rojake ob tej priliki naprošam, da bi mi pomagali kriti stroške pogreba.

★ Koledarček, ki so ga izdale "Misli", mi je pravšeč. Lepo vsebino ima in samo želim, da bi se dragi rojaki držali navodil, ki jih Koledarček prinaša. Le zapomnite si: krst oz. poroka ne stane nič, razen kdor prostovoljno da svoj dar. P. Bernard je še premalo napisal: dar ne gre kaplanu, ki poroko ali krst izvrši, ampak cerkvi, kjer se vrši obred krsta oz. poroke. Če župnik dotične cerkve odstopi dar kaplanu ali mu da del daru, je prav, če ne, tudi. Torej ne bo držalo, kar je nekdo, ki sem mu za začetek precej pomagal, raznašal po Viktoriji: da namreč p. Bazilij zahteva pet funtov za krst... — Važen je Koledarčkov pouk glede katoliške šole. Vedno mi je žal, kadar srečam slovenske družine, katerih otroci so v državnih šolah. Nekoč bodo starši sami občutili, kaj so napravili otroku, ko so ga oropali verske vzgoje, a takrat bo prepozno.

★ Tudi to bi ne bilo napak, da rojaki po Melbourne vesti: G. Menart, eden direktorjev Slovene Publishing Co. je na obisku slovenske družine

v Melbourne (lahko bi povedal ime, kraj in datum, ker vem iz prvega vira) odkrito povedal, če mu je prišel med nas: prvo in glavno: "da vržejo p. Bazilija", in šele drugo: "da razširijo Zar". Me res zanima, kako bodo uspeli v prvi kakor drugi točki. Želim jim vso srečo, a svetoval bi jim, da spremene taktiko, če hočejo uspehov. K prvi točki: Laži še nikomur niso prinesle trajnih uspehov slej ko prej pride resnica na dan. K drugi točki: Če so gospo in mater družine, ki so jo nepovabljeni obiskali, gospodje oplazili s pridevkom "vartikanska nuna", (ker jim je odgovorila na napad name) pač ne morejo pričakovati, da so jo s tem pridobili za naročnico. — Kaj pravite?

★ Kot sem zadnjikrat povedal, imajo fantje na razpolago dvoranico ob cerkvi po vsaki naši maši na prvo nedeljo v mesecu. V januarju sem hotel, da bi se prvič sešli in pomenili, kako organizirati te popoldneve. Precej fantov me je čakalo, pa so se naveličali, ker sem moral v zakristiji celo uro sprejemati ljudi za vse mogoče. Za prvo nedeljo v februarju bi prosil vernike, da bi po maši ne prišli v zakristijo, sicer ne bomo nikdar začeli uporabljati dvorane. Vsaj za enkrat prosim, da se pomenim s fanti!

★ Pa še o polnočnici nekaj! Med vso mašo je bil pred cerkvijo tak semenj, da samega sebe nisem slišal pri pridigi. Žalostno, da nekateri pridejo samo k polnočnici, pa še takrat samo zato, da se srečajo z znanci. Mar naj ostanejo doma, če jim ni nič za božično mašo! Zakaj bi motili druge, ki še vedo, kaj božič pomeni!

Preden kdo zameri, naj dobro premeri, še sem prav povedal ali ne. Na svidenje prihodnji mesec!

N E K O Č

**Vsa odločnost,
ves karakter,
vsa duševnost moja,
vsa poznana tajnost
in porazi boja —
vse nekoč imelo bo svoj smoter!**

Ivan Burnik

Misli, Februar 1960

DRŽAVA BREZ MEJA

LETOS PRAZNUJE MALA VATIKANSKA DRŽAVA svoj trideseti rojstni dan. Lateranska pogodba med Italijo in Vatikanom je 1. 1929 rešila problem, ki je cerkev vznemirjal dolga stoletja: kako ohraniti papeštvo neodvisno od posvetnih vladarjev, istočasno pa papeže razbremeniti upravljanja velike in moderne države.

Papež Janez XXIII. vlada — kot oba njegova neposredna prednika — ozemlju, ki obsega vsega 440.000 kv. metrov in ga v celoti obdaja rimsko mesto. Čeprav je Vatikanska država najmanjša na svetu, je njena neodvisnost tako utrjena, da se je umrlj papež Pij XII. med zadnjo vojno popolnoma izoliral od vojnih dogodkov, ki so divjali pred njegovimi vrati. Diplomatski zbor 49 držav, ki so akreditirane pri sv. Stolicy, je v mejah Vatikana ves čas svetovnega konflikta nemoteno opravljal svoje delo.

Mala država izkazuje vse bistvene lastnosti neodvisnosti: državno ozemlje, narod in oblast nad obema. Papež je absolutistični vladar Vatikana pri izvajanju zakonodajne, sodne in izvršne oblasti. Vatikan ima lastno sodstvo za razsojanje navadnih prekrškov in pregreškov, vendar imajo vatikanska kazenska sodišča zelo malo dela. Le tu pa tam sodijo po kakega žeparja, ki se je pri papeških avdiencah vtihotapil med množico. Navzdno pa take grešnike izročajo italijanski policiji.

Italijanski policiji ni dovoljeno nastopati onstran najnižje ploščadi stopnišča, ki vodi s trga sv. Petra v baziliko. Ves obsežen trg sv. Petra pripada Vatikanu. Razen ob posebnih velikih priložnostih dovoljuje papež italijanski policiji, da nadzira tudi trg.

Vatikanske meje so najmanj zastražene meje na svetu. Mejo med Italijo in Vatikanom ob vstopu na trg sv. Petra označuje bela črta. Kontrole potnih dovoljenj ne poznajo. Cerkev sv. Petra pa stražijo švicarski gardisti. Tisti, ki želi v pravi Vatikan, mora njegov obisk telefonično potrditi vatikanski funkcionar, ki ga tujec želi obiskati.

Vatikanska država je gotovo najmiroljubnejša državna tvorba na svetu, je pa obenem vojaško najmočnejša država sveta. Polna tretjina prebivalstva (okrog 1000 državljanov) je pod orožjem. So to pripadniki štirih vojaških in policijskih zborov. "Zapriseženi smo, da z lastnim življenjem branimo življenje sv. Očeta, vemo pa, da je resnično orožje Njegove svetosti duhovno orožje!" pripove-

duje zajeten švicarski gardist radovednemu obiskovalcu.

Med trajanjem svoje službene dobe uživa švicarski gardist dvojno državljanstvo: vatikansko in švicarsko. Ostali vatikanski državljani so v Rimu živeči kardinali, papeški diplomatski poslaniki v 60 državah, razni visoki uradniki sv. Stolice ter žene, starši, bratje in sestre odličnih lajikov, ki so nameščeni pri sv. Stolicy. Načeloma izgubijo vatikansko državljanstvo tisti, ki so v Vatikanu rojeni in ne opravljajo v Vatikanu posebne službe, ko dosežejo starost 25 let.

Večina vatikanskih državljanov si pridobi državljanstvo z imenovanjem. Izgledalo bi da so vatikanski državljani umirajoči narod. Priliv v obliki podeljevanja državljanstva novim članov sv. Stolice pa kar zadovoljivo krepi novo državo. Vatikansko državljanstvo ima svoje sončne in senčne strani. Nerodna je n. pr. večerna zapora. Vsi prebivalci, ki nimajo posebnega dovoljenja, morajo biti ob 22,30 doma. Na drugi strani pa so vatikanski državljani oproščeni vojaške službe v Italiji, ne plačujejo davkov in kupujejo svoje potrebščine po vatikanskih trgovinah mnogo cenejše kot v večnem mestu. Blago ni obremenjeno niti s carino niti z drugimi davščinami in užitninami.

Dnevnik "Osservatore Romano", ki ga urejujejo in tiskajo v Vatikanu, in radio Vatikan je dvoje občil z zunanjim svetom Radio Vatikan oddaja v 30 jezikih sporočila svojim vernikom po vsem svetu. Lastne vatikanske znamenke uživajo splošen sloves. Vatikanska lira pa je zakonito plačilno sredstvo ne samo v Vatikanu, ampak po vsej Italiji.

Razen držav za železno zaveso, so v Vatikanu zastopane skoraj vse svetovne države, čeprav je njihovo prebivalstvo protestantsko, muslimansko, budistično ali šintoistično.

"Demokracija".

S Y D N E Y !

Prihodnji naš romarski shod bo v nedeljo
20. marca popoldne v Paddingtonu.

Več v marčni številki.

fant in dekle

Dr. Anton Trstenjak:
"MED LJUDMI"
Celje, 1954

Neresnost življenja

NERESNO LJUBIMKOVANJE, ki je samo sebi namen, brez pravega in resnega življenjskega cilja, imenujejo Angeži — flirt. Mnogi izživljajo svojo naravo v neresnem flirtu. Fantje si poiščejo vsako leto novo žrtev, dekle pa gre iz rok v roke. Flirt je za dekleta nevarnejši in ima lahko zanje usodne posledice.

Zdravnica dr. Csaba pravi, da je v svoji praksi slišala v zvezi s tem preprosto prisodobo: Prodajalec sadja ima tri vrste sadja. Prvo je zdravo, odbrano sadje, prekrasne oblike in barve, ki ga je veselje pogledati, kaj šele jesti! Cena mu je zaradi odlične kakovosti visoka. Čeprav je bolj v ozadju, od gledalcev vsaj toliko odmaknjeno, da se ga kupčeva roka ne more dotikati in otipavati, se oči mimoidočih najbolj po njem ozirajo.

Druga vrsta sadja je na prodajni mizi, kupcem na roko. Je sicer zdravo in pozna se mu, da je bilo nekoč lepo in odbrano, a na sebi ima preveč prstnih odtisov, odrgnin, zmečkanin, ki jih je dobilo, ko je šlo iz rok v roke. Na to sadje se obrača le malo kupcev. Je zelo poceni, a ni veliko popraševanja po njem. Zanje se zanimajo tisti, ki nimajo sredstev za kaj boljšega.

Tretja vrsta so sadni odpadki. Pod prodajno mizo je njihov prostor. To je nagnito, črvido, zavrženo sadje, ki nima več kupcev razen tistih, ki vzamejo tako sadje, da z njimi krmijo — živali.

Ta primerjava nam nazorno razloži, zakaj ljudje namesto pojma "čisto" ali "nedolžno" rajši uporabljajo izraz "nedotaknjeno dekle". S tem namreč tudi že povedo, v čem je prav za prav čistost in nedolžnost: dekle še ni šlo skozi nobene roke, zato je kakor žlahten, a občutljiv sad, ki ne prenese prstnih odtisov. Ob teh primerjavah bi mogli tudi reči, da je ženska narava res žlahtnejša in občutljivejša kot moška, ker vemo, da niso vse vrste sadežev za prstne odtise enako občutljive in rahle, ker so nekatere trše in odpornejše.

Lahkomiselnost

Koliko lahkomišelnosti je v tem zlasti med ženskimi svetom! Komaj se sreča z moškim, ki ga še nikoli videla ni, je že poznanstvo tu. Nič ga ne poznaš, ne veš, kdo je, ni ti znana njegova preteklost, ne poznaš njegovih staršev in sorodnikov — a ker ti sladko govori, si pridobljena in

mu dovoliš vse mogoče. Na izletu, na vlaku, na potovanju sta se mimogrede srečala in že se začno objemati in poljubi z nekom, ki je morda celo spolno bolan (sifilitik), ki te lahko že samo s poljubom okuži. Res, drago bi bila plačana tvoja lahkomišelnost in lahkovernost!

Višek dekliske lahkomišelnosti pa je, če ljubimka s poročenim moškim. V tem je nedovoljenost njene ljubezenske igre na dlani, ker je tu pot do zakona že načelno nemogoča. Večkrat so pri tem dekleta žrtve brezvestnih in pohotnih moških, ki jim žena ne zadošča in si zato iščejo priboljškov pri neizkušeni dekletih. Dostojno in pametno dekle bi moralo imeti pred očmi, da pomeni vsako spletnje zvez s poročenim moškim zanj in zanj pot v slepo ulico, v kateri je noben pošten fant ne bo več poiskal. Razen tega spravlja dekle, ki ljubimka s poročenim, v nesrečo tudi družino svojega ljubimca. Isto velja seveda tudi za fanta v razmerju do družine poročene žene, ki se z njo zapleta v nedovoljeno razmerje. Prave zločinske gone pa razodevata pri tem dekle in fant, ki namerno zapeljujeta poročeno osebo, da bi se razdril zakon in bi se med seboj poročila.

Slabo opravičilo

Bil sem nekoč priča temule odgovoru: "Saj vsako znanstvo še ni padec, vsako snidenje še ni poraz. Vem, kaj delam; sama v sebi sem toliko močna, sem gospodar svojega telesa, kakor sem tudi lahko gospodar svojih misli."

Odgovoril bi z besedami zdravnika, ki je v ordinaciji rekel mlademu dekletu: "Slabo poznate psihologijo mladega človeka. Kdor tako trdi, do kazuje, da je sovražnika že spustil čez mejo. Takrat ni več svobodne volje in 'svojih' misli. Tudi gospodar svojega telesa nisi več. Naj bo do prvega poljuba še tako dolga pot, do prvega koraka še toliko preudarnih sklepov — pri tem ne bo ostalo, temveč pojde naprej v prepad, odkoder ni več poti nazaj na srečne poti in cvetoče trate mladostnih sanj."

Naivna darežljivost

Sem sodi tudi deklisko naivna darežljivost, ki se kaže v poklanjanju fotografij. Fantje si radi take fotografije med seboj pokažejo in mnogokrat v poredni širokoustnosti dajo resnične ali tudi ne-

rešnične pripombe, ki deklet postavijo v slabo luč. Včasih so bile take malenkosti že vzrok, da se je fant, ki je imel resne namene, obrnil drugam. Zadosti mu je bilo, če mu je kdo pokazal sliko dekleta, ki se je zanj zanimal. Morda je še dvoumno pristavil: "Jo poznaš? No, saj veš!", pa še pomislivo pomežiknil. Bilo je dovolj, izbil si jo je iz glave.

Fotografija z lastnoročnim podpisom, to sem prav za prav jaz. Sebe nekemu dam, da me lahko vsak čas v roke vzame in pogleda. Vsekakor je to izraz zaupanja, ki ga ne kaže nepreudarno in lahkomišelnost izročati v roke nekemu, ki bi se bal, da ima s tem že neke pravice nad menoj. Fantom je dostikrat malenkost dobra, da so si svojih "pravc" bolj svesti.

Porednež si je privoščil šalo. Več deklet je zaprosil za fotografije pod pretvezo: "Rad te imam". Kar lepo število si jih je nabral in brez pomislekov so mu jih izročale. Nato jih je pa napelil na visoko ograjo, spodaj z bodečo žico zavaroval, na fotografije pa napisal: "Vse te so moje, vse me imajo rade".

Ljudje so se zabavali, dekleta so bile osramočene, jezile so se in fantu grozile, a za razžaljenje časti ga nobena ni tožila...

TAJNA LJUBEZEN

Lep je on in lepa je ona,
pa mlada in zdrava oba.
Nenadoma tiha ljubezen
obema v srce je prišla.

Zdaj on hrepeni po dekletu
vse dni, pa še v tihih nočeh,
in deklica misli na fanta
v ljubezni in nežnih skrbeh.

In vendar ostala sta nema
in tiha kot cvetje poljan.
Kdo ve, če ljubezen med njima
— vsa tajna — kdaj plane na dan?

Stanko Šušteršič.

NESREČA NE POZNA POČITNIC

V **Broadmeadowu** se je hudo poškodoval rojak **Slavko Gorjup**. Izgubil je kontrolo nad motornim kolesom in nesreča je bila tu. Ves v povojih in protezah koraka po poti okrevanja. Rojaki v **Newcastle** so mu z zbirko priskočili na pomoč.

V **Canberri** se zdravi v bolnici **Atif Alispotič**, ki je dobil težke poškodbe na obeh nogah pri delu. Komaj štiri mesece je v Avstraliji s svojo ženo, ki je doma iz Maribora. Okrevanje dobro napreduje.

V **Canberri** zdravi svoje polomljene kosti tudi mladi **Lojze Rešek** iz Selc nad Škofjo Loko. Po poklicu je kamnosek, med vožnjo na delo je pa moral kapitulirati s svojim kolesom pred drznim kamionom. Sreča v nesreči — ostal je živ.

V **Innisfailu**, No. Qld., je ondotni bolnišnični obhajal samotne božične praznike mariborski rojak **Milan Strasberger**. Iz težke nezgode z motornim kolesom je odnesel težke poškodbe na nogi.

A **Ainslie**, ACT, se zdravi na svojem domu **Ivan Božič**. Kolesaril je k novoletni slovenski maši, kar pridrvi nasproti nepreviden avto. Ivanova Misli, Februar 1960

prisotnost duha je preprečila večjo nesrečo — odnesel je le lažje poškodbe.

V **Woollahri** trpi hude bolečine na svojem stanovanju pri **Valenčičevih** gdiča **Davorina Srebot**, ki je med vožnjo v taksiju doživela karambol, si zlomila nogo in dobila še druge precej resne poškodbe. Še ta nerodnost se ji je zgodila, da prva zdravniška pomoč ni bila pravilna. Zdaj je vendar že na poti okrevanja.

V **Sydney Hospitalu** še vedno leži ponesrečeni **Polde Slokar**, ki je o njegovi nezgodi poročala naša dec. številka. Toliko so ga spravili k moči, da se vozi po bolniški dvorani z vozičkom, ki ga sam "šofira". Kako kmalu mu bodo umerili umetne noge, še ni dognano. Mož je še vedno poln poguma in dobre volje. Za obiske je jako hvaležen. (Ward 9.)

Vsem tem in vsem ostalim našim trpinom širrom Avstralije, ki jim je postelja zlasti v poletni vročini nadležna, želimo skorajšnjega okrevanja in trajnega zdravja!

Dr. Ivan Mikula

NAGELJČEK NA AVSTRALSKEM PAŠNIKU

Jože Maček

NEDELJA JE BILA, VROČ DAN, v hiši za-
dušno. Sít sem bil tudi hrupa, ki je prihajal iz
številnih radijskih aparatov v raznih prostorih ko-
legija. Ven v božjo naravo, čeprav se ne bom kaj
prida ohladil!

Mahnem jo preko pašnikov, čim delj, toliko
bolje. Vroče sonce ni bilo prijetno, suha trava vse
naokoli ni božala oči, tu pa tam sem pa le nale-
tel na kak cvetoč grm in na njem brneče čebele.
Še kak zajček je smuknil izpod grma in mi delal
kratek čas, ko sem gledal za njim, kako jo je ubi-
ral v drugo varno zavetje. Tako sem korakal ne-
moten in prišel že prilično daleč. Vse je bilo, kot
sem pričakoval, le na to je bilo treba paziti, da
mi noga ne stopi na skrito kačo v travi.

Nenadoma mi zastane korak. Komaj sem ver-
jel lastnim očem. Pred menoj raste na tej av-
stralski preriji lep, čisto domač — nageljček! Ta-
ko sam, tako živ, tako prijazen!

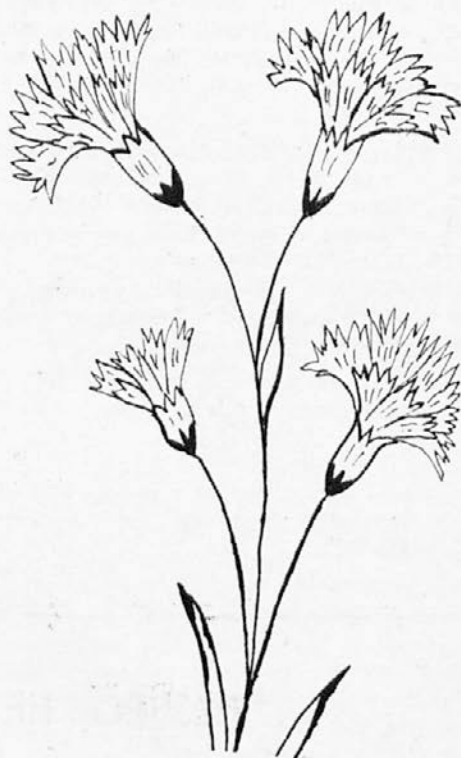
Zagledal sem se vanj in mu stavlil tisoč vpra-
šanj. Kaj delaš tu, kako si prišel sem, zakaj si
pobegnil z naših vrtov? Ne boš trdil, da si tu do-
ma! Ali si se skregal s svojimi bratci in pobegnil?
Kako le uspevaš tu, zakoreninjen v pusto ilovico?
Nič se ne čudim, da je tvoj obrazek žalosten in
tvoj cvet skoraj ovenel. Tu ne bo življenja zate!
Saj je kar čudno, da se te še niso lotile trume
ovac, ki zajdejo na svoji paši tudi do sem, kaj bi
ne!

Ni mi odgovarjal nageljček, jaz sem pa nare-
dil z njim, kar se mi je zdelo edino prav. Začutil
sem v sebi poklic, da tej nežni cvetki, ki sem ta-
ko nepričakovano naletel nanjo daleč od doma, re-
šim življenje.

Vrnil sem se domov, naložil v avto vsega
potrebneza za "prvo pomoč" in popolno okrevan-
je svojega novega prijatelja. Najprej sem ga po-
šteno zalil. Potem sem prav ob njem postavil ga-
lonsko škatlo z vodo, ki je imela prevrtano dno,
da je voda počasi curljala v zemljo. Nageljček
sem pritržil h količku, vso zemljo okoli njega
očistil in pokrill s slamo, da je zavarovala izhlape-
vanje vlage. Končno sem vse skupaj zagradil z ži-
čno mrežo, da ovce in zajci ne bi mogli blizu.
Tako sem imel prav prijetno popoldne.

Šele naslednjo nedeljo sem šel spet na obisk
k nageljčku. Našel sem ga svežega in veselega,
seveda sem ga z vodo na novo oskrbel.

Tako sva preživela prvo poletje. Za zimo sem
ga lepo obrezal. Prihodnjo pomlad je postal že pra-

vi junak. Z vedno večjim veseljem sem ga obisko-
val, čudno lepo se je pa razvil tretje leto. Narav-
nost ponosen sem bil nanj in — nase...

Tedaj se je zgodilo...

Jesen je že silila v deželo, ko sem spet stal
ob nageljnu. Ves zamišljen sem tuhtal, kako ga
bo kmalu treba oskrbeti za novo zimo. Pravkar
sem ga pobožal čez in čez in mu kar po domače
rekel:

"Ljubi moj nageljček, ko bi ti vedel, kako rad
te imam..."

Nenadoma zaslišim iz bližine človeški pogovor.
Ozrem se in izza bližnjega grma se izlušči mlad
par. Takoj ju spoznam. Pred dvema leti sta bila
v našem kolegiju na praksi, torej bivši študent in
študentka.

"Halloo, Joseph!"

Že sta stala pred menoj Jim in Berna.

"Kaj na svetu pa vaju nosi tod okoli?"

"Na honeymoonu in študijskem potovanju
sva."

"Pa prav semkaj v to puščino vaju je zane-
slo?"

Tedaj se je Berna zagledala v nagelj in ga občudovala. Na kratko sem povedal, kako sem ga bil našel in oskrboval, da se je tako lepo razvil.

"Čudovito naključje!" je vzkliknila in povedala svojo zgodbo, ki sem jo ves iznenaden poslušal:

"Z Jimom sva se spoznala v tem kolegiju. Kmalu sva se rada imela, pa bolj od daleč. Nekoč so naju poslali semkajle, da preženeva drobnico, ki se je tod pasla. In je prišlo tako, da sva se prav tukajle prvič poljubila. Drug drugega sva se bala in obema je bilo žal za poljub. Kaj pa hočeva, ko sva uboga študenta, in o kaki poroki še dolgo ne more biti govora. Edino, kar sva imela, je bila ljubezen. pa od nje same bi se ne dalo živeti. Zase vem, da sem kar trepetala, Jim pa tudi rad. Zase vem, kako se mu je godilo. Toda še tisti večer mi je prišla posebna misel. Skrivaj sem se splazila v rastlinjak, odrezala nageljnove vršiče in stekla na tole mesto. Vzela sem tudi nekaj dobre zemlje in vode, pa sem vsadila nageljček. Rekla sem mu: Če boš ti vztrajal v teh okoliščinah, ki so tako podobne najinim, bo tudi ljubezen med nama vztrajala in naju privedla v zakon. Seveda sem še pogosto prihajala k nageljčku in mu prilivala. Končno sva morala z Jimom v mesto, srečno sva doštudirala in se poročila. Tedaj sem se spomnila

spet enkrat nageljčka in oba z Jimom sva ga prišla pogledat. Komaj bi verjela, da se je razvil v tako mogočno rastlino. O, Jim, vse je v redu, vse je v redu..."

Segla je v nageljnove grmič, odtrgala najlepši cvet in ga vtaknila Jimu v gumbnico. Jim, ne bodi len, seže po drugem cvetu in ga vtakne Berni v kostanjeve lase.

"Vidiš, tako se je razbohotila tudi najina ljubezen..."

In sta se — drugič na tem mestu — poljubila. To pot kot mož in žena. Nič več se jima ni bilo treba skrivati in se poljubov — bati...

Tedaj se je Berna obrnila k meni in se mi z vznesenimi besedami zahvaljevala, da sem tako lepo oskrbel "njen" nagelj. Kaj vse je rekla, ne morem povedati, ker sem bil ves iz sebe. Bilo je videti, da bo zdaj zdaj tudi mene poljubila... Vendar se je nekako — premagala...

Samo dve besedi sem mogel ziniti:

"Bodita srečna!"

Kdo bi si bil mislil, da negujem "svoj" nagelj v srečo teh dveh... Čudna čustva so me obhajala, vendar — privoščil sem jima srečo prav iz srca.

TEŽEK ČAS

Pavla Miladinovič

Ptice

glavice so skrile pod perutnice,
v noč pa je zaklical
moj razkosan jaz.

V uri,

ki prečiščenim odpira duri
k miru in potrpljenju,
mene biča mraz.

Oče,

Tvoj omahujoč otrok Te hoče;
mavrico usloči
zame — in med nas...

Luči

k meni ni, do Nje so mi vsi ključi
padli v preprešerno
mladih časov gaz.

Pot je

težka, ki me vodi na razpotje;
v spremstvu vseh šibkosti
me ukánja čas.

Resolucije VII. Socialnega Dne V Argentini

Kakor vsako leto, tako je tudi letos univ. profesor dr. Ivan Ahčin sestavil na podlagi referatov, ki so jih imeli na sedmem slovenskem socialnem dnevu univ. prof. dr. Ignacij Lenček, gospa Ana Kraljeva in gospa Marjana Marnova, resolucije, ki se glase takoile:

1. **Dostojanstvo žene.** Po krščanskem pojmovanju, ki se opira na božje razodetje, je žena v enaki stopnji človek kakor mož. Oba sta enako ustvarjena po božji podobi. Zato sta si enaka v najglobljem človekovem dostojanstvu — bogopodobnosti. Imata enako bitno vrednost. V najvišjem ni razlike med možem in ženo.

Vsak nazor, ki gleda na ženo kot na bistveno manjvredno bitje od moškega, ki ženo podcenjuje in zaničuje, ji odreka pravico do osebne svobode ter ji odmerja položaj absolutno odvisnega bitja v družbi, je treba odločno odklanjati kot nekrščanski in nezdružljiv s krščansko družbeno kulturo.

2. **Naravni poklic žene je materinstvo.** Žena je oseba kakor mož, vendar pa na drug način. Po svoji duševni in telesni naravi je poklicana, da je nositeljica in rodnica novega življenja in kot moževa tovarišica in pomočnica graditeljica družinske skupnosti. Naravni, od Boga zamišljeni poklic žene je materinstvo. To je njena odlika in njena veličina.

Žena, ki materinstvo prezira, se ga sramuje, ki ga ima za nekaj ponižujočega, zgolj za breme ali pravo suženjstvo, ki ga odklanja iz strahu pred žrtvami, nima pojma o vrednosti in dostojanstvu materinstva, je zelo daleč od krščanskega pojmovanja žene, je zatajila in zamorila svojo žensko in socialno naravo in to pod vplivom nekrščanske sebične materialistične miselnosti, ki je naravnana zgolj na uživanje.

3. **Tudi duhovno materinstvo je naravno.** Naravno pa je tudi duhovno materinstvo, kateremu se morejo posvetiti z največjim pridom in polnim razvojem plemenite ženskosti tiste žene, ki se prostovoljno odrečejo telesnemu materinstvu ali pa pod silo razmer ostanejo neporočene.

V sobodni materializirani družbi je duhovno materinstvo posebne važnosti. Vsako delo na karitativnem, vzgojnem in socialnem področju je za ženo izraz pravega materinstva, ki se more bogate razviti v dobro žene same in njene okolice.

4. **Umerjeni in pretirani feminizem.** Ob sodelovanju krščanskih žena je sodobno žensko gibanje

je vsaj v naprednih državah doseglo vse zahtevane pravice. Kar še mnogokje primanjkuje, je dejstvo, da delavka za isto delo in za delo, ki donša isti dobiček, ni enako plačana kot je plačano moško delo.

Odklanjamo pa pretirani feminizem, ki postavlja ženo ob moža na vseh področjih, tekmovalko v vseh poklicih. Pretirano žensko gibanje pozablja, da žena ni mož. Žena je sicer enakopravna in enakovredna možu v svojem dostojanstvu, ni pa njemu enaka. Njeno glavno poslanstvo je materinstvo. Zato tudi delo na kateremkoli kulturnem področju (v znanosti, umetnosti), športu itd. ne sme biti po svojem načinu in usmerjenosti takšne narave, da bi oviralo ženo pri njenih materinskih dolžnostih, neporočenim pa ubijalo njihovo ženskost.

5. **Poslanstvo slovenske žene v izseljenstvu.** Poslanstvo slovenske žene v izseljenstvu je mnogo težje, kakor je bilo nekoč v rednih razmerah v domovini. Najprej je družinsko življenje v izseljenstvu mnogo bolj ogroženo kot je bilo doma zaradi splošnega okolja, delovnih pogojev, stanovanjskih in socialnih razmer, ki so vzrok, da so medsebojni odnosi med zakonci marsikje tako daleč razrahljani, da se izgublja družinska enotnost. Potem je vzgoja otrok zaradi pomanjkanja očetove prisotnosti in velikokrat tudi materine odsotnosti, ki gre za zaslužkom izven doma, mnogokje tako pomanjkljiva, da o njej skoraj ni mogoče govoriti zlasti še spričo kvarnega vpliva ceste, kateremu je otrok brez resnega nadzorstva izpostavljen.

Ob teh ugotovitvah vidi sedmi slov. socialni dan resno nevarnost zlasti za versko in narodno vzgojo slovenskih otrok, ki naj bi bila pglavitna naloga slovenske žene v izseljenstvu, kajti od nje sta odvisna obstoj in rast slovenskega življa v zamejstvu.

Sedmi slov. socialni dan zato nujno priporoča, naj bi poročice žene in matere — če le mogoče — ne odhajale na delo izven doma, ampak posvečale čim več časa prvi in najvažnejši nalogi materinstva, to je vzgoji otrok.

Dalje je želeli, da bi se tudi za slovenska dekleta, ki mislijo na zakon, uvedli pripravljalni tečaji, kakor jih imajo po nekaterih evropskih deželah in tudi v Argentini, na katerih sodelujejo poleg duhovnika še psiholog, zdravnik, gospodarski strokovnjak in starejši zakonski par.

Z Vseh Vetrov

NEMSKI SICIALNI DEMOKRATJE so obrnili hrbet Marksu in Engelsu. Oba sta bila doma v Nemčiji in v nemškem jeziku širila svoje nauke o socializmu in komunizmu. Delavska gibanja v drugih deželah so že davno spoznala, da so nauki teh dveh socialističnih filozofov zastareli in jih je treba vreči med staro šaro ali pa drveti pod zastavo Marksa in Engelsa nevzdržno navzdol v sužnost komunizma. Na sredi poti ni več mogoče obstati. Nekdaj tako glasni socializem je spoznal, da je neprimerno bolje obrniti barko nazaj proti resnični demokraciji, ki se zavzema za evolucijo, ne za revolucijo. In to prav tako v vprašanih delavskega gibanja, kakor na vseh drugih poljih človeškega udejstvovanja. Nemški socialisti so se lani odgovarjali na revoluciji, razrednemu boju, preganjanju, povedali lastnine, sovraštvo do vere — z eno besedo: Marksu so se na vsi črti odpovedali. Bil je že zadnji čas! Saj je malokje še kakšna socialistična politična skupina, ki sodeluje s komunisti — pod Marksovo zastavo. Tu pa tam — na primer v Avstriji — že dolgo sodelujejo s krščansko demokracijo, ki vsaj v načelu (žal, ne vedno v praksi) priznava socialno filozofijo Cerkve, ne pa Marksa in Engelsa.

TOVARIS TITO se zadnje čase slabo počuti. Vsi "vrhunčci" s svojimi potovanji mečejo preko sveta tako dolge sence, da se Titu nikjer ni pokazala svetlobna zaplata, kamor naj bi se postavil in pokazal svetu. V senci, samoti in pozabi pa možu Titovega kalibra ni lahko. Ali je to vzrok, da je zbolel? Vsekakor beremo, da se je po nasvetu zdravnikov odpovedal vodstvu centralnega tajništva Zveze Komunistov in je na izpraznjen stolček sedel Aleksander Rankovič. Pred svojim umikom je pa Tito še krepko pokritiziral partijske tovariše, da so krivi dolge vrste "negativnih pojavov" v državi in da ne poznajo več komunistične discipline.

SVASTIKA IN GESLA zoper Jude so zopet razburila svetovno javnost. Tudi Avstralija je imela v tej reči svoj delež. Zdi se sicer, da je zadeva skoraj tako hitro stopila v ozadje, kakor je prej nepričakovano stopila v ospredje, vendar je ne kaže prezreti. Nekaj organiziranega je moralo biti pri stvari. Kar tako na lepem taka reč ne pride na misel ljudem istočasno v tako oddaljenih delih sveta. Kdo je zadaj? Kdo je organiziral? Ali so res nacisti, ki dvigajo svojo strupeno glavo? Ali je stvar zgolj podtaknjena, da bi si Hruščev

— poleg vseh drugih priprav — zagotovil mogočnejšo besedo na konferenci "vrhuncev"? Ugibajo sem in tja. Značilno za svet je pa golo dejstvo, da je kljub vsem poskusom pomirjevanja med narodi tako lahko najti ljudi, ki se spuščajo v razne skrajnosti in napravljajo mednarodno zgararstvo.

SAMOMOR NA LETALU je po poročilih napravil v Ameriki neki Julijan Frank, komaj 32. let star odvetnik. V smrt je "moral", ker so prihajale na dan njegove milijonske goljufije. Svojo ženo je dal zavarovati za ogromne vsote, odšel na potovanje in vzel s seboj bombo, ki jo je sprožil na letalu. Z njim vred je izgubilo življenje 34 potnikov. Človek se mora spraševati: Kako si more kdo "ustvariti" tako vest? Do kakšnih mej je zmožen iti človek, ki lahko miselno krene na krivo pot! Pa se še vedno najdejo "filozofi", ki uče, da se človeku ni treba varovati — greha!

OGROMNI JEZ NA NILU pri kraju Aswan, več kot 400 milj južno od Cairu, so začeli graditi. To velikansko podjetje bo porinilo globoko v senco mogočnost prastarih egiptovskih piramid. Pa tudi dela v avstralskih Snowy hribih se dajo komaj primerjati s tem podjetjem. Številke, ki opisujejo velikost aswanskega jezua in naprav okoli njega, človeku začno kar plesati pred očmi. Na primer: Umetno jezero bo 400 milj dolgo in 16 milj široko... Električne bodo proizvajali toliko, da bodo v Egiptu ceneje kuhali na električnih pečeh kot če bi še dalje kurili s posušenim kravjekom... Nad dva milijona akrov puščave bo jez spremenil v rodovitno polje. Itd. Z zagotovitvijo tega jezua si bo Nasser postavil spomenik, o kakoršnjem faraoni še sanjali niso. Da je mogel uresničiti svojo zamisel, so mu prišli na pomoč Sovjeti. Posodili so mu ogromne vsote po 2½% obresti in mu poslali izvedencev in materialnih sredstev nebroj. Vendar pa se Nasser zanaša na to, da bodo o pravem času tudi Amerikanci prispevali svoj delež, da bo tako na obe strani prav...

HRUŠČEV NIKITA je začel doma na svojo roko izvajati načrt za razorožitev, ki ga je pred meseci predložil Združenim narodom v New Yorku. Število sovjetskega vojaštva se je na njegovo povelje že zelo skrčilo in se bo še bolj. Fantje naj gredo domov in kaj koristnega delajo, v vojašnicah nimajo kaj početi. To bi bilo vse lepo in za zgled drugim državam, toda Nikita je kar odkrito

(Konec str. 54)

AVSTRALIJA IN ANTARKTIKA

M. Oppelt.

ANTARKTIKA JE DANDANES eden še najmanj raziskovanih predelov sveta. Tu se znanstveniki danes trudijo, da bi rešili še nekatera neznan vprašanja in mogoče odkrili skrita rudna bogastva.

Antarktika je čudovita; to je dežela večnega ledu in mraza, ki pa po svoji veličastnosti in lepoti prevzame srce vsakega raziskovalca, ki se je kdaj tam mudil. Antarktiko lahko po pravici imenujemo **celino**, saj meri kakih 14 milijonov kv. km. Njena obala je v obsegu dolga 32.000 km. Večina celine je z ledom pokrita planota s povprečno višino 2200 m. (povprečna višina Evrope je samo 300 m., Azije pa 950 m.). V primerjavi z Evropo je Antarktika skoro za tretjino večja.

Kot sem že omenil je ta celina pokrita s plastjo ledu, ki v nekaterih krajih doseže debelost 8000 čevljev. Temperatura je med najnižjimi na svetu: ob obali je navadno temperatura 0° F., 650 km. v notranjosti je — 30° F., 1500 km. proč od obalnega pasu pa doseže — 60° F. Najnižja temperatura. katero so na Antarktiki zabeležili, je — 125° F!

Celino kot tako obkroža pas premikujočega se ledu; velikanski bloki ledu se na morju premikajo, oblika teh se zaradi plime in vetrov stalno spreminja. Tak pas premikujočega se ledu se včasih razprostira do 600 km v loku okoli Antarktike. Včasih se pa ta lok razbije in je mogoče najti prehode oziroma prosto morje do obal.

Na Antarktiki, z izjemo nekaterih vrst lišajev in mahov, ne uspeva rastlinstvo. Od živalstva pa lahko najdeš mnogo morskih ptic ter nekatere vrste sesalcev: pingvine ter tjulenje.

Poglejmo kaj je k odkritju in študiju te še skrivnostne dežele **doprinesla Avstralija**.

Znani angleški pomorščak in raziskovalec Cook je na potovanju, ki ga je kasneje privedlo tudi do obal Avstralije, plul okoli Antarktike, čeprav jo ni odkril. Po nekaterih znakih, ki jih je opazil na tem potovanju, je pa Cook prišel do zaključka, da ta celina obstaja. V 19. stoletju so nekatere države poslale prve odprave na Antarktiko in se je s tem začelo počasno raziskovanje, ki se še danes nadaljuje. Vsaka odprava, od leta 1810 dalje, je odkrila ali dokazala nekaj novega. Tako je bilo mogoče določiti lego in obliko te celine.

Avstralcji so se že zgodaj udeležili antarktičnih raziskovanj, najprej kot člani kake angleške odprave, kasneje pa so organizirali tudi svoje. Av-

stralec Sir Douglas Mawson je n. pr. vodil zelo uspešno odpravo v letih 1911-14, ki je odkrila precejšnji del današnjega Avstralskega Antarktičnega Ozemlja in začrtala prve mape. — Nadalje moramo zaznamovati ime Avstralc Wilkina, ki se je na Antarktiki prvi poslužil letala. — Druga odprava pod vodstvom Mawsona je bila v letih 1929-31 in je bila prav tako uspešna. **Dve leti kasneje je bila proglašena avstralska suverenost nad delom antarktične celine.**

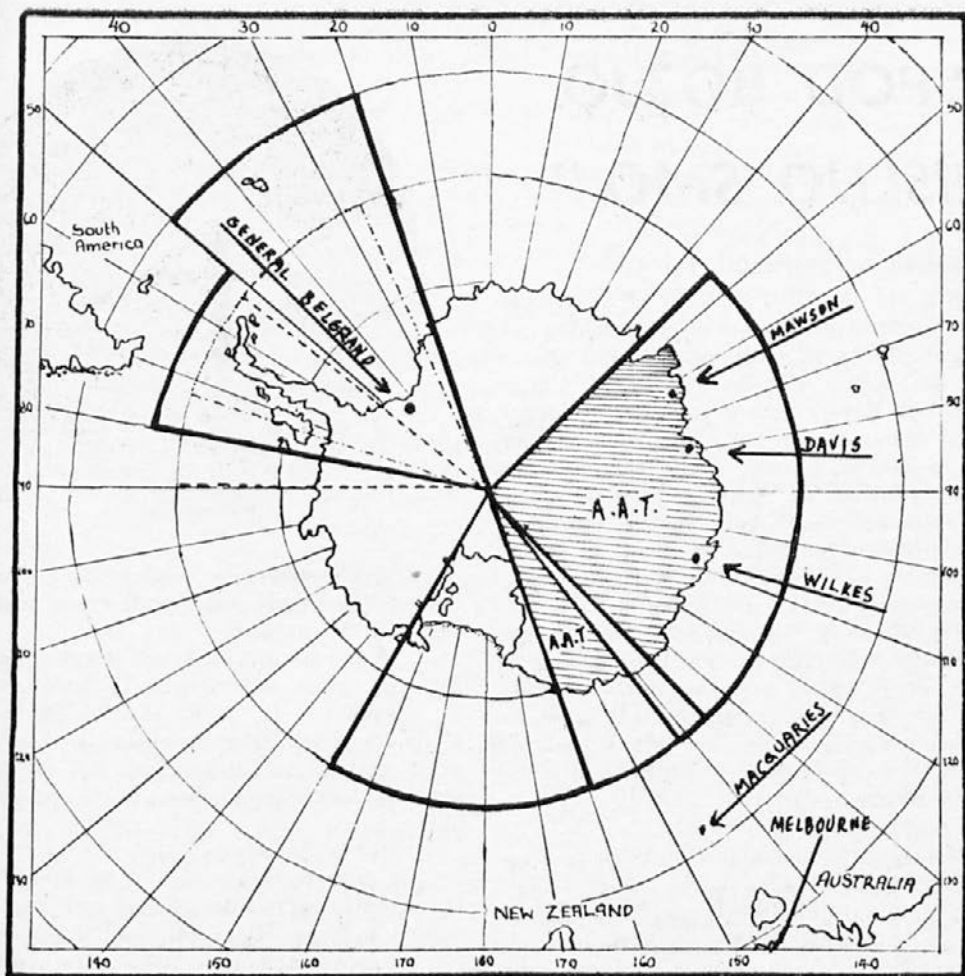
'Australian Antarctic Territory' je ozemlje, ki zavzema približno polovico celotne površine Antarktike in katerega Avstralija — zaradi petdesetih let raziskovanja in dejanske zasedbe — zahteva zase. Ta zadeva politično še ni rešena, ker nekatere velesile, n. pr. Združene Države in Rusija, zaenkrat ne priznavajo zahtev onih malih držav, ki so si v preteklosti — več ali manj sporazumno — Antarktiko razdelile. Prav sedaj pa so v teku pogajanja, ki bodo vsaj začasno rešila tudi to vprašanje.

Ozemlje, ki ga Avstralija zahteva zase, leži nasproti južne avstralske obale in je zato razumljivo, da bo Avstralija pri svoji zahtevi in zasedbi vztrajala, ker bi bilo neprijetno, če bi to ozemlje prišlo po kontrolo Avstraliji sovražno razpoložene sile.

Po presledku druge svetovne vojne je Avstralija začela preučevati možnost vzpostavitve stalnih oporišč na Antarktiki. — Najprej sta leta 1947 bili vzpostavljeni dve stalni vremenoslovski postaji na otokih Heard in Macquarie, ki ležita približno 800 milj od Antarktike.

Največja težava pri vzpostavitvi oporišč je bilo pomankanje pripravnih ladij, ki bi mogle z lahkoto prebiti pas premikujočega se ledu in tako ohraniti redno dobavno zvezo s celino. Končno je avstralska vlada sklenila pogodbo z neko švedsko družbo, ki je komaj zgradila tri ladje (Kista Dan, Thala Dan in Magga Dan), opremljene s posebnimi pripomočki za arktično plovo. Sedaj Avstralija vsako leto najame eno teh ladij za svoje antarktične odprave.

Februarja 1954 so tako postavili prvo avstralsko bazo na Antarktiki sami, katero so imenovali Mawson — v čast znanemu raziskovalcu. Dve leti kasneje so Avstralcji postavili še eno oporišče, Davis. V začetku 1959 leta so pa Amerikanci prepustili Avstraliji eno svojih ant. baz: Wilkies. Tako ima Avstralija danes 4 antarktična opo-

rišča: Macquarie, Mawson, Davies in Wilkies (po stoljanko na otoku Heard so leta 1956 zaprli).

Vzdrževanje teh oporišč je prepuščeno posebno izbrani skupini mož, ki ostanejo za eno leto na Antarktiki. Moštvo vsakega oporišča šteje približno 20 oseb: vodja, en zdravnik, nekaj radio-tehnikov, en tesar ter en kuhar — ostali pa so znanstveniki: vremenoslovci, geografi, fiziki in geofiziki, geologi ter biologi. Na oporišču Dawson pa je poleg teh še skupina vojaških letalcev, ki vzdržuje nekaj posebno opremljenih letal.

Hiše, kjer ti ljudje živijo in delajo, so tako zgrajene, da nudijo čimveč zavetja in udobnosti; Dieselova centrala pa proizvaja električni tok. Poskrbljeno je tudi za razvedrilo: bogate knjižnice, veliko plošč, filmov pa toliko, da lahko program spreminjajo vsaj vsakih petnajst dni. Vse: hrana in bencin za posebne traktorje in letala, pride se-

veda z ladjo, ki enkrat na leto izmenja posadke.

Marsikdo se bo vprašal, čemu prav za prav ta oporišča, ki gotovo stanejo veliko denarja.

Člani teh odprav opravljajo zelo važno znanstveno delo, ki zajema več panog. Metereologi zapisujejo vremenske razmere ter dnevno spuščajo balone z radijsko sondo v ozračje (imajo namreč teorijo, da ant. razmere vplivajo na vreme okoli po svetu). Geografi mapiirajo s pomočjo letal ter posebno opremljenih traktorjev še neznane dele ter obale, medtem ko geologi raziskujejo zemeljske plasti. Fiziki študirajo magnetične ter seizmične motnje, kozmične žarke in spremembe v ionosferi. Veliko važnost pripisujejo tudi študiju morske biologije na tem delu svetu. Zbrane podatke pa izmenjavajo z drugimi znanstvenimi zavodi po svetu.

(Konec str. 55.)

“ POD BOŽJO MISLIJO SMO ”

Odlomek iz Pregljevih “Tolminec”

ČUDNO SE JE SPREMENIL ANDREJ LAHARNAR. Postaral se je. Nekakšna zahrbtna bolezen v drobavju ga je vzela, posušila mu telo in dahnila v lice nekake rumene umazanosti. Oči so mu bile motne. Komaj za uro je zaspal ponoči in se prebujal čudno truden, zbit. Zato je vstajal neredkokrat o polnoči, ob eni, dveh, treh, se oblekel in šel v polje ali laz. V hladnem gorskem zraku na prostem se je čutil bolj lahkega, svobodnega. Ni ga težilo ne dušilo, črne misli, ki so mu vzhajale bogvedi odkod, so se mu ublažile. Doživljal je v teh nočnih urah pod milim nebom svet, ki ga dotlej ni poznal. Glasove, ki so bili vse drugje mimo onih, ko je jutro in dan. Prečudno ga je poduhovilo, ko je sanjal prvemu jutru naproti, uživa je mlado luč, ki je začela drhteti daleč na vzhodu, rasla valovaje kakor bolečina v kosti ali kakor misel, ki se spočenja iz motnega občutja vse določneje v strašno jasnost:

“Pod božjo mislijo smo!”

Prevezemala ga je lepota zemlje. Čutil je v nekaki čudni slutnji, da je ne bo več imel dolgo. Zato je zajemal z žejnimi očmi. Pa mu je tudi to veselje ugasnilo. Strupena misel ga je obšla:

“To vse skupaj nič ni. Zemlja je zemlja, gre svojo pot. Samo meni, ki zdaj bolj rano vstajam, je vse novo in lepo, rosa nova, novo cvetje, nov bledeči in nemirni svit zvezde jutranjice, prvi preplečiji klic, petelin iz meglene doline”.

Mimo telesnega neugodja ga je huje mučila taka duševna bolezen, občutje strašne osamelosti in gluhe praznote. Hotel je iz zemlje in sebe domisliti do dna, prodreti v smisel življenja, pa ni imel poti. Metal se je kakor človek, ki prave poti ne ve, zdaj na stezo v levo, zdaj v desno, hodil je v krogu, čutil, da ničesar vedeti ne more, ker nima, da bi s čim prijel na pravem koncu. Pomlad, poletje, jesen, zima, dan in noč, pa spet noč in dan. Vedno eno in enako, je iskal, danes dež, jutri sonce, zdaj sneg, zdaj megla, cvetje, sad, ozimna v zemlji, klasje v snopu, prvo leto tako, drugo, petdeseto. Pa se človek ne naveliča, vedno znova doživlja, raste v stvari, gleda globlje. Vse gre svojo pot. Še človeško srce. Le um in pamet ne. Pa vest.

“Občutje strašnega bremena je prevzelo moža. Pogledal je skoraj jezno proti nebu, kakor da išče Boga, in je mrmral:

“Nisi prav storil, da si človeka ustvaril. In če si ga, otrok naj bi ostal do konca.”

Zavedel se je, da ne bi smel tako misliti. Čutil je, da greši. Iskal je zopet jasnosti v svoji svetli veri, ki se mu je davno odkrila, ko je bral protestantovsko sveto pismo, in je po svoje povedal:

“Pod božjo mislijo smo”.

Iz prav te besede, iz svetov, ki so mu vzrasli iz svetopisemskih slik, je zdaj vstajala vanj slika obličja božjega. Ni ga bil vesel. Bil je strogo lice, temno vladarsko, vse ponižujoče. Andrej ni hotel, pa se mu je po sili jemalo v občutje o Bogu Stvarniku:

“Kakor da nisi pravi, kakor da si vseh galjotov galjot!”

Nekega jutra, ko je vstal prav posebno truden in ubit, je imel spoznanje, da ni vredno živeti. Stopil je v laz nizko nad vasjo. Vse je še spalo. Prva zora še ni sinila za šebreljsko planoto.

“Ni vredno živeti”, je ponovil na glas in se čutil čudno svobodnega in močnega.

“Menda sem edini človek na Tolminskem, ki tako ve,” je dejal.

Zazdelo se mu je, da bo odzdam neskončno laže pričakoval, pa četudi najhujše, kar ima priti. Tisti trenutek ga je zopet potegnilo z višin v nižave in mrak. Od prve hiše gor je zaslišal jok komaj teden starega dojenca.

“Kako spi žena”, je mrmral nejevoljno, “da ne sliši”.

Dojenčkov jok je prebudil v njem tisto straš-

no breme, ki ga je težilo: bolečino strašnega usmiljenja z vsemi nebogljenimi, z otroki, ki ne vedo, kaj je greh. Z ženskami, ki topo doje in so lačne. Z moškimi, ki bi jokali, pa kolnejo. Celó z galjoti, ki nimajo Svetega Duha.

"Pod božjo mislijo smo", se je trudil potolaziti se, pa je siloma verjel o Bogu:

"Srca pa ne pozna! Pa četudi ni res, da je vseh galjotov galjot."

Za dne je iskal Andrej tolažbe v knjigi (sv. pismu v takratni slovenščini). Odpiral je na slepo, da bi se mu razodelo. Pa je bral:

"Preklet bodi, kir sturi, de en slejpic zahaja na poti. Inu vus folk ima reči: Amen!"

Tedaj se je znova oglasil Andreju v uho jok dojenčkov. Naraščal je v neskončnost. Pred beročim je vstalo gledanje, ki mu je ledenilo kri. Vse-vprek sama deca, gola, lačna: drobna telesca, ble-da, neokretna. A obličja so jim trda in gubasta kakor starcem.

"Kje so matere? Kje so očetje?" je trpel Andrej. Potem pa se je skušal otresti slike tega gledanja.

"Saj ne more biti od Boga, od hudiča gre ta žalost vame!"

Zopet je bral:

"Gospod bo tebe pred tvojimi sovražniki pobil. Po enem poti boš vunkaj šál, k njim, in po sedem potih boš pred njimi bézal."

Andrej si je oči zakril z roko, da ne bi bral. Ko pa je roko odmaknil, je videl:

"Tvoj vol bo pred tvojima očima zaklan, ali ti ne boš od njega jedil, ta sad tvoje dežele inu vse tvoje prdelanje bo en folk snejdel, kateriga ti neznas".

"Prej si drugače povedala, zakaj govoriš zdaj tako? Ali si mi prej lagala ali se lažeš sedaj."

Planil je kvišku:

"Blaznim", je mislil, "da je Bog galjot in da knjiga laže".

Pa je zopet videl gola in neokretna telesca dojenčev. Nobena mati ni zgrinjala prsi nadnje. Sahnili so kakor gliste v soncu.

"To je kazen", je vedel. "Kazen, kadar zemlja svoj rod pozabi, da še materinstvo v človeku umre".

Zopet je rasla bolelost v njem in je iskal Boga:

"Zakaj si nas ustvaril! Svet si zmaličil na svoj zadnji dan, galjot!"

Dvignil je oči k stropu in dejal sovražno in obupno:

"Ti gledaj! Pod Tvojo mislijo smo!" — — —

★

Misli, Februar 1960

Tako kot se je godilo pred stoletji Andreju Laharnarju, se marsikomu godi še dandanes, čeprav ne vsak dan. To dušno razpoloženje je Pregelj sijajno popisal. Vredno je to poglavje iztrgati iz celote in ga posebej s premislekom brati. Čudno znane strune nam zabrne v duši, ko beremo.

Ob teh znanih strunah se bomo še pomudili v letošnjih MISLIH. Bo prihajalo pod istim naslovom. — Ur.

Pismo iz leta 1959

Dragi p. urednik: —

NEKAJ BI VAS RAD PROSIL. Morda bi lahko kdaj obravnavali v MISLIH problem zla, krivic in trpljenja nedolžnih, ki ga Bog dopušča. To vsaj navidezno nasprotuje neskončni ljubezni Boga do človeka. Zakaj na tem svetu ne kaznuje grešnikov, ampak išče zadoščenje za njih grehe in žalitve v trpljenju nedolžnih — začeniši z zgleodom lastnega božjega sinu Jezusa, ki ga žrtvuje na križu za grehe človeštva. Človeškemu razumu je nerazvo-zljiv ta način izražanja božje ljubezni. Ljudje pač popolnoma drugače pojmujejo in si predstavljamo popolno ljubezen in dobroto. Pa je v naših časih poleg vsega drugega verskega nauka pred nami še fatimska skrivnost, polna groženj in napovedi še hujšega trpljenja, če se grešniki ne spremenijo.

Jaz kot človeški oče ne bom preganjal in mučil dobrega otroka zato, da bom imel zadoščenje in nadomestilo za ljubezen, ki mi jo odreka hudoben otrok. Zato težko razumem — bolje rečeno: ne razumem — da Bog išče zadoščenja v kaznovanju nedolžnih, krivce pa pusti pri miru, vsaj na svetu.

Dragi pater, upam, da me boste razumeli. Skušal sem problem samo na grobo nakazati. Je to problem, ki prav gotovo ne moti samo mene, ki pa nanj nisem mogel najti dokončnega pojasnila, naj sem še toliko premišljeval. Toliko zla na svetu, čemu je dobro in prav, da ga neskončno ljubeznivi Bog dopušča? — Vdani Vam, pa včasih zbegani Vernik.

PRIPOMBA UREDNIŠTVA: Z gornjim pismom je še nekoliko bolj dopolnjen problem, ki ga je postavil pred naše oči Pregljev Andrej Laharnar.

Pretežak je, da bi ga kdo rešil v kratkih stavekih. Skušali ga bomo reševati po drobcih. Pozivljemo k pozornemu branju in resnemu razmišljanju, pa tudi k molitvi za razsvetljenje!

TONČEK IZ POTOKA

Povest

Spisal p. Bazilij

Ko sem še majhen bil

Drugo leto je v Potoku oživelo. Zibka ni več pela svoje pesmi, kajti Tonček in Nežica sta dobila pisani krilci in sta se že po zadnji plati vozila po hiši. Hu, kako je šlo! Seveda je kateri od njiju včasih zlezal tudi v zibko, ki je brez rdeče odeje še nekaj časa samevala v kotu. Drugi pa je stal ob stranici in spravil "barčico" v tek, da je zabobnelo po vegastem podu. Navadno se je končalo z jokom in nekega dne je bilo očetu dovolj muzike v hiši. Pograbil je zibko in jo odnesel na zaj na podstrešje. Nič več ni zapela v Potoku svoje večno lepe pesmi in ura na steni ni imela več tekmea...

Je pa zato Tončkovo in Nežičino kričanje daleč prevpilo tiktakanje ure.

Da, najmlajša dva sta vse prekosila s svojim vpitjem. Vedno sta bila skupaj, najsi bo v laseh ali pa v bratskem objemu. Smejala sta se oba, in v vek si težko spravil le enega od njiju.

"Cooone!"

"Neeezha!"

Tako sta po dolensko zavijala in se lovila za materino krilo.

Mati je imela rajši Nežiko, če se sploh sme tako reči. Kaj bi je ne! Saj ji bo dekletce pomagalo pri gospodinjstvu in se je že zdaj prerado vrtelo okoli peči. Oče pa je rajši dvignil v naročje Tončka, ki je že poskušal priviti vijak na stružnici in kaj rad pokukal v mlin, da prisluhne stopam in kamnom.

"Tone bo priden za hišo. Še Janeza bo posekal", se je smejal oče. Celo to mu je dovolil, da ga je vlekel za brke, in kadar je hotel otrok jezdit konja ter mu z glasnim: "Ata, kona, kona!" plezal v naročje, ga je koj posadil na kolena in zaužičkal, da je kar poskakoval.

In koliko prijateljev sta imela Tonček in Nežica v teh letih!

Prvi je bil seveda muc. Pa ne oni stari, ki se je leno vlačil ob peči in se skoro pobožati ni pustil, temveč drugi, manjši, s črnimi lisami po bellem kožuščku. Ta je bil kaj potrpežljiv, če je prišel najmlajšima dvema v roke. Še čudno, da mu Tonček repa ni izpulil, kadar ga je ljubosumno vlekel Neži iz naročja.

"Muc moj!"

"Muc moj!"

Muc je rekel "mijav", zaprhal in skočil na klop. A naša dva drug drugemu v lase in v jok ali pa skupno na lov. No, muc je navadno čakal in kmalu so ga drobne roke spet gnetle kot kepo testa...

Neko dopoldne, ko je mati pekla kruh, se je Tonček nenadoma spomnil: "Muca v peč!"

"V peč!" je bila koj za to sestrice.

In že sta ga vlekla v vežo k peči. Toliko sta bila že velika, da sta dosegla vrata nizke peči, ki je bila polna žerjavice za peko. Priskočila je na pomoč še nekoliko starejša Ivanka. Skupaj so pahnila mačka v luknjo. Ivanka pa je potegnila pred njo pločevinasti zaslon.

Na ves glas so se smejali in poslušali mucka, ki je mijavkal in prhal med žgočo žerjavico in vratci. Revček ni imel mnogo prostora in je začel kar prehudo cviliti. Otroci so se potuhnili v vežnem kotu za vrati, kajti tisti hip je prišla mati s praskačo in omeli.

"Za božjo voljo!" je kriknila Marijana, ko je zaslišala v peči neutolažljivo mijavkanje, in koj potisnila zaslon ob stran med lonce. Maček je kot ponorel skočil iz peči ter na ognjišču prevrnil latvico mleka, potem pa se s tlečo dlako pognal po strmih stopnicah naravnost pod slamnato streho.

Mati je pogledala otroke, ki so v kotu povešali oči, ter skoraj zajokala: "Bog se usmili, še hišo nam bo zažgal!" In že je stekla na prag ter klicala očeta, ki je pred mlinom govoril s Tevževim atom.

Iz hiše je pritekel Janez in splezal za očetom na podstrešje, a mati je kot neumna tekala po veži.

"Kaj si storil?" je Franca zlasala najmlajšega bratca, na katerega je Ivanka kazala s prstom. Tonček v jok, za njim Nežica in končno še Ivanka. To je bila godba, da je šlo skozi ušesa!

Oče je na podstrešju iskal mačka s tlečo dlako.

"Muc, muc!... Muc!..." ga je klical in vabil.

Smrdelo je po osmojenem, kot bi se žgala slama... Bog ne daj, da bi žival še streho zažgala, če se je skrila za kak strešni tram...

Za dimnikom je zamijavkalo. Oče je zlezal preko in ugledal v kotu zelene mačje oči, ki so plašno žarele iz teme. Pa le za trenutek. Žival se je zopet pognala in hotela zlesti tik pod streho v žleb. Zadnji hip so jo zgrabile očetove roke.

"Bog bodi zahvaljen! Nič ni hudega", je bil oče vesel, ko je pregledal okolico. Mačka v naročju pa je ljubeznivo božal, da se je umiril. Ubožček je imel osmojenega pol trebuha in hrbita.

Nesed ga je v vežo, kjer so se otroci še vedno drli.

"Muca tudi buba in nič ne joka! Pa ste ga hoteli dati na žerjavico, grdobeži!" je pokaral otroke. Saj jih ne more tepsti. Premehko srce ima mlinar Miha. Le naj jih mati vzgaja s palico namesto njega!

"Tako iz veže!" je mati zaropotala z omeli in drobiž se je zagnal preko praga. Šele zunaj je prenehel jok. Prav za prav se je sprevrgel v razposajen otroški smeh, kakor se šibkejši akord preljuje v močnejšega, da sam ne veš kdaj. Tonček se je razkoračil pred sestricama in povedal po svoje: "Mama kruha pekla, mi pa muca!"

"Mi pa muca!" je ponovila Nežika in raztegnila kisli obrazek.

Še materi, ki je jemala žerjavico iz peči, je ušel smeh. Ah, otroci! Vsi so enaki. Za skrbi in radost so pri hiši... Le kaj bi počela brez njih? Saj bi bilo v Potoku mrtvo kot v grobu. Nak, ne more si misliti Pintarčkove domačije brez drobiža. Ropotanje mlinskih kamnov in šumenje vode, ki jo meče kolo v tolmun pod seboj, bi odmevalo kakor mrtvaški spev zvona, kadar grobar Tone zakopava novo jamo z mrličem. "Za koga tečemo?" bi jokali mlinski kamni in pesem bi tolkla na materino in očetvo srce kot stope. Tako pa otroški smeh in jok prevpijeta ves ropot. To je pesem, pesem življenja in sreče. Res je, da skrbi rastejo v otroki, toda nič za to! Saj življenje je delo. Počivali bomo na onem svetu.

Nežika in Tonček sta se na dvorišču že zopet sporekla.

"Jaz sem muca!" se je ustil deček.

"Jaz sem muca!" je hotela imeti Neža zadnjo besedo.

In Ivanka je oba za lase, da je po vsem dvorišču znova odjeknil otroški jok.

Pintarčkovi otroci! Le kaj bi v Potoku brez njih?

★

"Ringa ringa raja..." je odmevalo na trati za hlevom. Seveda zopet najmlajša dva!

Misli, Februar 1960

Z njima se igrata Bagi in Boltek, kakor so otroci krstili janjčka in šepavega prašička.

Da, Boltek je bil pujsek. Jesenček kot Nežika in Tonček, le tri leta mlajši od njiju. Svinja ga je nesrečno pohodila in mu poškodovala zadnje nožice. Ubožčka je našla mati napol poginulega v svinjaku. Nič se ni mogel drenjati med svojimi požrešnimi bratci, da bi se nahranil. Prav gotovo bi poginil od lakote in bolečin. Žlundrova Reza, ki se je razumela na prešičke in teleta, je rekla, da ne bo nič z njim. Pa so le poskusili in revše je ostalo pri življenju. Pintarčkova mama ga je vzela iz svinjaka in ga položila v staro skrinjo. Otroci so mu nanosili cunj, da mu je bilo mehko kot na pernici. Sprva je imel seveda domotožje po bratih in je žalostno cvilil, potem se je kar privadil nove družine. Mleko je dobival v steklenički.

To ti je bil živzav tisto zimo v Pintarčkovi hiši! Otroci so bili venomer pri prašičku, ki so mu dali ime po starem krovcu iz Vira. Prav tako je vlačil nogo za sabo kot on. Nazadnje je šel prašiček v skrinjo samó spat, sicer se je vedno pridrsal do otrok in se z njimi igral. Krulil je, ko so se smejali, in zopet je krulil, ko je slišal jok. Kaj vse sta počela Tonček in Nežika z njim! Celó v očetov površnik sta ga oblekla in mu navezala na glavo materino ruto... Boltek jima je dobrohotno dovolil in bil otrokoma hvaležen za družbo.

Ko je nekoliko odrasel, mu je oče napravil poseben svinjaček. Pa je bil — kakor prej skrinja — vedno na stežaj odprt in prazen, njegov stanovalec pa pri otrocih.

Spomladi se je pridružil otroškemu svetu v Potoku še janjček, ki ga je oče podaril Tončku in Nežiki. Ljubka ovčica, z mehkim belim kuzuškom in prijazno glavico. Klicali so ga Bagi. Tudi ta se je vedno držal otrok. Kakor prašiček, je tudi Bagi delal Tončku in Nežiki družino in jima nadmeščal vaško otročad. Saj je bila Pintarčkova domačija na samem in so redkokdaj kakega stiškega kratkohlačnika zvalila ptičja gnezda ali pa jagode tako daleč.

Naša dva nista nikogar pogrešala. Saj sta imela šepavega Bolteka, Bagita in mucó. Tudi s krdelem maminih kokoši sta se razumela. Zlasti z belo štajersko putko, ki je počenila in se pustila ujeti, kadar sta le hotela. Seveda so bile v Potoku doma tudi gosi in race, ki so jo sprva pred najmlajšima pobrale v vodo in se jima smejale. Počasi so se pa le privadile božanju. Samo ponosnemu gosaku se je zdelo preneumno, da bi ga ljubkovala, ter se je rajši pravočasno okrenil in odkorakal v vodo. (Nadaljevanje pride.)

Izpod Triglava

V CELJU se je ustavil nekdo, ki je po daljšem času spet obiskal domovino. Piše znancu: "Tudi tu sem videl isto kot skoraj povsod v domovini. Duhovniki se morajo stiskati v kar mogoče omejene stanovanjske prostore. Župnišča in samostani imajo druge stanovalce. Tu mora p. kapucin, ki opravlja službo božjo, stanovati v zakristiji. Upa, da dobi še enega mladega patra, ki mu bo v pomoč, toda stanovati bo moral prav tam — oba v zakristiji. Dobil sem vtis, da v naši mili domovini ni daleč tisti čas, ko bo morala Cerkev v katacombe, kakor je bilo pod Neronom. Sedanji oblastniki čisto jasno kažejo, da hočejo to izvesti, če jim bo le res dano, da še dolgo ostanejo na oblasti."

V BLIŽINI PREDDVORA na Gorenjskem so podružnične cerkve v Mačah, Tupaličah in na Bregu. V vseh teh cerkvah so odkrili stare lepe slike na presni omet (freske.) Umetnostni zgodovinarji se zelo trudijo za obnovitev ali vsaj zavarovanje teh slik. Tudi drugod po domovini jih najdejo zmerom več, zlasti v podružničnih cerkvah. Te cerkve so stoletja ostale, kakor so bile, in jih niso dosti prezidavali. Le pobeliti jih je bilo nujno treba v teku stoletij. Ni bilo denarja in ne zanimanja za prenovitev obledelih siik — rajši so jih kar z beležem pokrili in tako so ostale pod plastjo apna. Strokovnjaki občudujejo njih lepoto, pa tudi smisel naših davnih prednikov za za umetniške naprave v cerkvah.

LJUBLJANSKO BOGOSLOVNICO, znano staro poslopje ob stolnici, obnavljajo zunaj in znotraj. Popravila je bila nujno potrebna. Čudno je, da je v okoliščinah, ki v njih živi in dela Cerkev dandanes, kaj takega sploh mogoče. Še bolj čudno je, da je poslopje kar lepo napolnjeno z bogoslovci. Kdor le nekoliko ve, kakor trnjeva je dandanes pot za mladega fanta, ki hoče postati duhovnik, bi pričakoval, da bo vsak vrgel puško v koruzo, preden bi kdo zvedel za njegovo tiho željo. Pa le ni tako. Preteklo jesen se je prijavilo za bogoslovje spet 15 začetnikov. Od teh je 8 iz ljubljanske škofije, 4 iz goriške administrature, 3 iz mariborske škofije.

ZAPOZNELI POKLICI med bogoslovci tudi niso prav redki. Letos se pripravlja na novo mašo

eden, ki je izučen tapetnik, pa je poleg svoje zaposlitve kot tak dovršil večerno gimnazijo, nato pa stopil v bogoslovje. Moral je v vojake in prestati vse mogoče šikane, ki naj bi ga odvrnile od duhovniškega poklica. Ostal je trden. Še danes pa poleg tega, da študira, tudi "tapekira".

HRASTOVLJE v slovenski Istri so postale slavne. Tam je precej velika cerkev, ki je iz 13. stoletja in znotraj čez in čez pokrita s krasnimi freskami iz tistih časov. Podoba je, da spadajo te slike med najstarejše od vseh, ki jih zadnje čase odkrivajo po slovenskih cerkvah.

V GORICI so okoliški slovenski pevski zbori priredili pevsko tekmovanje. Mešani zbori so prišli iz Pevme, Rupe in Števerjana. Nekaj nadaljnjih jih je moralo zadnji hip odpovedati udeležbo zaradi tehničnih ovir. Najbolj so pograšali pevski zbor iz Doberdoba. Moški zbori so bili iz Jazbin, Št. Mavra in tako dalje. Nagrado je dobil mešani zbor iz Števerjana.

O SMRTI ŠKOFA ROŽMANA ni smela nobena beseda v javnost v Sloveniji. Taka je bila odredba oblasti. Seveda so pa ljudje kaj hitro zvedeli preko tržaškega radia. Novica je šla samo od ust do ust, privatno poročilo pravi, da pod pritiskom oblastne odredbe niti kake javne molitve niso opravili za blagega rajnika.

ŠKOF ANTON VOVK, dosedanji administrator ljubljanske škofije v odsotnosti škofa Rožmana je zdaj postal pravi ljubljanski škof. Tako je odredil papež Janez XXIII. Ljubljanski tisk je o tem poročal 17. decembra. Zakaj je do tega prišlo, ni bilo z besedico namignjeno.

PRI SV. TROJICI v Slovenskih goricah so imeli v septembru lanskega leta veličastno Slomškovo proslavo ob stoletnici prenosa škofije v Maribor. Proslavo sta priredili ljutomerska in šentlenska dekanija. Proslava je zavzela dva dni, soboto in nedeljo. Ljudstva se je nabralo toliko — zelo veliko tudi iz Prekmurja — da so se morala opravila vršiti tudi pod milim nebom. Domači župnik je ljudstvu povedal, kako lepo je pred sto leti v župnijski kroniki nekdo v nemškem jeziku popisal slovesnosti, ki so se vršile ob prenosu škofije. O Slomšku samem je pa dve leti pozneje isti kronist zapisal, da je umrl "der Erste der Slowenen". Za tako velikega Slovenca je torej Slomšek veljal že takrat in to mu je priznal tudi nemško piscoči kronist.

IZ LOVČEVIH ZAPISKOV

Ivan Rudolf

MUC BELINKO NA LOVU

DRAGOV MUC BELINKO JE BIL NASTAREJŠI in tudi največji maček iz črnovrške občine. Bel kožušček mu je bil verjetno za krstnega botra. Rep je bil dolg, okrogel in črn, — kot dimnikarsko omelo. Uhlja sta mu kot dvoje zaplat visela čez obe žvepleno rumeni nezaupljivi očesi.

Belinko se je trdno držal izročil pradedov in se načelno preživljal le z dobrotami lastnih krempljev. Poleg tega pa tudi smetane ni zametaval. A nikoli se ni ponižal na stopnjo današnjih mačjih izrodov, ki s skrivljeno hrbtenico oblitujejo gospodarjeve krožnike. Belinko si je izbiral plen po lastnem okusu.

Miši so mu pomenile toliko, kot tržačanom mineštra ali južnjaku makaroni; škranček je bil že kos klobase v mineštri ali gulažev ocvirk na makaronih. Mlade jerebičke, prepelice in golobi — to pa je spadalo med praznične Belinkove priboljške. Posebnost njegovega izbirčnega gobčka pa so bili mladi zajčki. Zajčkov nikoli ni obiral po črnovrških njivah in rupah, pač pa jih je na skrivaj prinašal domov v drvarnico zraven stoletnega divjega kostanja. Tu med hlevi, svinjaki, klonicami in vozarno je bil gospodar Belinko. Tudi v sosednjo mlekarno se je večkrat priklatil. Za Dragotovo hišo, ki je velika in prostorna kot podeželska vojašnica, se razprostira obsežen travnik z ostanki starega sadnega drevja. Na sredi travnika pa je bil v tistih časih ograjen vrtiček.

V tem zanesljivem zavetišču ni Belinka nihče motil in lahko se je ves posvetil kulinarčnim užitek. Pri tem opravilu je bil Belinko pravi gospod. Starejša tržaška letoviščarka je prav sodila, da je

v Belinkovi krvi gotovo tudi nekaj kapljic an-gorske mačje plemenitosti.

V tem času je bil Belinko v izrazito poletni športni formi: dolg, suh kot polenovka, brez okroglin na stegnih in na plečih. Na svojih rednih jutranjih in večernih lovskih sprehodih se je plazil ob robih posajenih njiv in z vso vnemo prisluškoval ptičjemu žvrgoljenju, gruzenju jerebic in pozvanjanju prepelice. Ob tej vnemi se je rep spremenil v trd vodoraven bičevnik. Vrat je Belinko iztegnil v razprto harmoniko, zleknil hrbet, smrček pa zaril v obrambno travo. Že naslednji trenutek pa je izginil v zoreči pšenici.

Sivina zgodnjega jutra se je dvigala iznad Lomov in obsevala konico Črnovrškega Javornika. Po poljski poti štantarskih njiv proti Predgrizem se je plazil Belinko. Šape s skritimi kremplji so z mrtvaško tišino tipale obraslo zemljo. Le visok v lok upognjen rep je oznanjal Belinkovo prisotnost. Ko se je prevlekel skozi ječmenovo njivo in prevahal nekaj krtin, se je ulegel. Preža ob tej uri pa ga je dolgočasila, zato se je kar kmalu potegnil spet dalje.

Ko je izginil v krompirjevi njivi, mu je izpred nosa zletel škranček. Belinku se je nos pošteno zafrknil. Ni mogel doumeti, da se njemu zgodi kaj takega, zato je opreznost podvojil. Vrabci so ga opazili in mu neprestano sledili ter ga zmerjali. Tudi ta vrabčja zalega mu je kvarila lepo poletno jutro.

Daleč na obzorju se je kot rdeč balon dvignilo jutranje sonce. Plitva rupa, porasla z leskovjem, je bila vsa preluknjana od miši. Belinko se je zleknil na veliko belo skalo, enake barve kot njegov kožušček, in prežal. Od časa do časa sta se mu uhlja napela, rep je položil na hrbet in pripravil sprednje noge za skok... skočil je in zagrabil. V krempljih pa mu je ostala kepica črne prsti... neverjetno! Kolikokrat je zadnje čase zadel v prazno. On, ki je bil vedno prvi in krepeljskih zdetkih.

Pod debelo zeljnato glavo je ves ljubi dan predremal letošnji prvi zajčji mladiček. Sedaj po Zdravi Mariji ga je večerni zvon dvignil z ležišča in ga odnesel na bližnje deteljišče, kjer so se rdečile sladkocvetne glavice. Tu se je zajček do sitega napasel.

Približala se je svetla mesečna noč. Svetloba je slepila mladega zajčka, zato se je vsedel, da bi

sredi noči — po svoji navadi in po obilni večerji — malo zadremal. Nekaj je v bližini zašumelo in že se je zajček zdramil. Zajček se je oziral na desno in na levo. Nič! Ves truden in zaspan je koj zopet zakinkal. Pa ga je ponovno streslo. Zaropotalo je v njegovi bližini. Med pšeničnimi stebelci je zagledal snežnobel kožušček z dolgim okroglim črnim repom, ki se je dvigal in vpogibal. Zajček ni pomišljal, pač pa jo je ocvrl čez drn in strn.

Spet je Belinko pogrešil. To se mu že kar prepogostno dogaja. Negotovi so njegovi napadalni skoki, oči ne merijo več oddaljenosti z nekdanjo natančnostjo. Plečka so manj prožna, stegna nimajo več nekdanje udarne sile. Še celo smrček ni več povsem zanesljiv. Kako težaven je postal današnji, lov, je premišljeval Belinko in se hudoval sam nase. Izvrsten lovec je bil Belinko nekdanj in v strelskih naskokih pravi rekorder. Sedaj pa mu spodleti že takle mlečnozob dolgoušec. Prava sramota! Udobno lenuharski je postajal Belinko. Izogibal se je rose, dežja in lovskih naporov. Kljub temu pa se lovu ni mogel odreči. Tako je moral svoje nekdanjo izbirčnost temeljito popraviti. Zadovoljiti se je moral takorekoč z vsem, kar mu je prišlo pod kremplje. Tega pa je bilo po črnovrških njivah za njegova leta vsak dan manj. Prazničnih dni v njegovem jedilniku skoraj ni bilo več.

V zgodnjem poletju je po črnovrških dvoriščih kar mrgolelo mladih piščančkov, račk, gosk in purančkov. Belinko je posedal po dvoriščih, po obširnem Dragotovem travniku in vse tja do pokopališča se je vlačil. Kljub vsem tegobam pa v njemu do takrat še ni ugasnila lovka poštenost, ki mu jo je vcepila v najzgodnejši mladosti v glavo in srce Dragotova babica. Njej se je takrat pokorila vsa hiša — od sinov, dekel in hlepecev do psov in mačk. Ko je Belinko že pešal, pa je opešala tudi babica s svojimi nauki...

Po dve debeli uri je prežal na miško. Pred njim sta se podila dva piščančka, oba zavita v rumen puh. V veliki vnemi za gliste in deževnike sta se oddaljila od matere koklje. V začetku sta dvo-nožca ker neprijetno motila Belinka pri njegovem mišjem lovu. Polagoma se je njegova pozornost odmaknila od mišje luknje in osredotočila na oba piščanca. Bog ve, kakšni so neki takšne ptički, ki jih bodo čez nekaj tednov obirali Idrijčani in Tržačani s tako naslodo. Velika skušnjava se je polastila Belinka in ni popustila, dokler ni eden obeh kričačev obležal v njegovih krempljih. Imenitno mu je teknil rumenček. Ko je bil greh že storjen, ni imel Belinko predsodkov niti ob drugem piščančku. Belinko je pohrustal vse, tudi rumene nožice, nato se je hinavsko umaknil.

Vedno pogosteje se je Belinko spozabljal nad

mladim perutninskim rodom. Najprej je kradel pri oddaljenih sosedih, končno pa se niti na lastnem domačem dvorišču ni več sramoval ropanja. Zaradi ljubega vaškega miru v začetku ni bilo posebnih pritožb. Nekatero gospodinje so tatvine pripisovale zvitorepki, druge kregulju, kuni, podlasici, podganam itd. Ščasoma je Belinko pričel vdirati skozi odprta okna v shrambe, kjer je lizal smetano in mast. Iz njih je pobiral klobase, odnašal kose slanine in podobne dobrote, ki so visele ali ležale po črnovrških shrambah.

Nekega dne je Belinko ob potočku poleg Gasilkega doma preganjal sivo podgaano. Pa je že tako nanaslo, da mu je med kremplji odtičala namesto podgane okrogla mlada račka. Račka je zavekala in njena mamica je privršala kot furja. V Belinku je zavrela kri. V hipu je pozabil na vse koristne nauke Dragotove babice, ki so v zadnjem času tako in tako že močno zbledeli. Mati raca je Belinka pošteno klofnila po smrčku. Tu pa je Belinko posebno občutljiv. V očeh sta se mu vžgala dva zublja. Divje je skočil in zgrabil račjo mamičo za vrat ter jo raztrgal. Zvlekel jo je sicer v svojo priljubljeno skrivališče v Dragotovi drvarnici, vendar so ga pri tem sramotnem dejanju, ki je onečastilo ves črnovrški mačji rod, zalotili.

Sodba je bila nagla. Ko se je gospod Viko vračal z lova, se je mimogrede oglašil tudi pri Dragotovih, kjer se je razburjenje zaradi Belinkove krivoločnosti še vedno ni podelo. Gospod Viko je s smehljajem na ustih poslušal obtožbo in obsodbo. Dolgo je prizanašal Belinku. Sodni dvor je odšel skozi zadnje vrata na ozko dvorišče. Nato pa skozi mala vrtna vratca na travnik. Po kratkih ogledih so Belinka našli pred svinjakom, kjer se je zvito pretvarjal, kot da preži pred mišjo luknjo. Toda ta zadnja zvijača ga ni rešila pred pravičnostjo. Zamolklo je zadel strel in na špiku še enkrat proglasil izvršitev obsodbe nad najstarejšim in največjim mačkom črnovrške občine. "Tako" je dejal gospod Viko "sedaj bodo zajčki, jerebice in prepelice uživali mir pred tatinskimi požeruhom!"

— "Pa tudi piščančki, račke in goske!" je dodala Dragotova babica.

Z Vseh Vetrov

povedal, da so armade vojakov dandanes nepotrebne, ker bodo bodoče vojne vodile rakete, ne kanoni ali celó puške. Torej — tako si mož predstavlja "mir po vsem svetu"! Seveda si bodo njegov zgled vzele k srečo druge države, zmanjšale svoje vojaške armade in hitele izdelovati — raketne izstrelke! Vse to pomeni nekam čudno — splošno razorožitev.

AVSTRALIJA IN ANTARKTIKA

(s str. 47.)

Lani so znanstveniki ob priliki Mednarodnega Geofizičnega Leta še prav posebno sodelovali med seboj. Geofizično leto je imelo namen raziskovati in rešiti še neznane pojave na področju geofizike (to se pravi nauka o zemlji in njeni atmosferi) in Avstralija je s svojimi antarktičnimi oporišči mogla veliko doprinesti k uspehu tega skupnega podviga.

Kdor živi v Melbournu, ima okoli Božiča priliko, da si ogleda ladjo, ki se odpravlja na pot z novo avstralsko posadko, ki bo preživela leto 1960 v ledeni puščavi in se nato vrne s starimi "Antarktičani".

Ko sem že omenil "Antarktičane", naj za zaključek povem, da smo Slovenci že ... prodrli na Antarktiko! Dinko BERTOCELJ, isti ki se je udeležil odprave na Himalajo (ter dosegel 7600 m. — preplezal gore še ni nihče in je trenutno Dhau-laghiri najvišji nedoseženi vrh sveta) je tudi prvi Slovenec, ki je prezimil na Antarktiki! G. Bertocelj je odpotoval z argentinsko znanstveno komisijo, ki je sodelovala v Mednarodnem Geofizičnem letu, na oporišče "General Belgrano", ki je postavljeno na ledeniškem oklepu, ki polzi z antarktične

celine v morje. Devetnajst — člansko moštvo je bilo sestavljeno večinoma iz vojakov argentinske vojske, a med temi možmi sta bila tudi znanstvenik, glaciolog dr. Lisignoli, in njegov pomočnik Dinko Bertocelj!

S Y D N E Y S Y D N E Y

Slovenska Karitas
vabi na

PREDPUSTNO ZABAVO

V soboto 30. januarja zvečer
Cerkvena dvorana St. Francis, Paddington
Začetik 7 PM, zaključek 11:30 PM
Zaradi omejenega števila miz ne sprejemamo rezervacij. Zgodnji gostje imajo prednost.

Za dar pri vratih ste naprošeni:
moški 10/-, ženske 5/-

Postrežba z okrepčili kot po navadi

Lepo prosimo: Zelo zmerno prinašajte "okrepčila" z onkraj ulice! In samo do 10:30!
Torej: Cokla ali — kazen!

NASLEDNJA ZABAVA V SOBOTO
27. februarja 1960

IZ UREDNIŠTVA

Tonetu Bregarju, N.S.W. — Vaš času primerni članek o jeklarski stavki v Ameriki sem objavil na strani 64. Res je, da se je medtem stavka ugodno zaključila in sicer bolj v korist jeklarjev nego podjetnikov, vendar je članek še vedno vreden branja. Tudi zdaj po končani stavki vsi priznavajo, da je nespornost pomenil izredno pomembno krizo. In to ste dosti dobro razložili — hvala in še kaj takega!

Dopisnikom iz Victorije, ki so poslali pisma "v obrambo p. Bazilija": Ali res mislite, da naj bi toliko prostora porabil v MISLIH za tako muho eno-dnevnico? Muha piči, gre svojo pot in skuša pičiti drugje. Naj ji bo sreča mila!

Bom rajši povedal, kako se je meni godilo, ko sem bral Odprto pismo. Berem, berem, pa se sprašujem: Kaj prav za prav g. Vadnjal p. Baziliju očita? Nič otipljivega nisem mogel razbrati.

Kdo naj mi to pove? G. Vadnjal sam pač ne, sicer bi bil napisal kaj bolj jasnega, ko je že pisal. Med solastniki dotičnega časopisa sem opazil ime: Jože Potočnik. Spomnil sem se, da sem bil pred

4 leti ob svojem prvem obisku v Melbournu v njegovi hiši. G. Potočnik bo vedel dati pojasnilo!

Takoj sem mu pisal in ga vprašal. Poudaril sem, da pišem zgolj kot urednik, ker bom kot tak verjetno imel z zadevo še opraviti. Torej imam kot urednik pravico povedati njegov odgovor.

Res, odgovoril mi je kmalu. Kar spada k stvari, je naslednji stavek v njegovem pismu, ki ga dobesedno navajam:

"Vprašujete me, kaj g. Vadnjal očita p. Baziliju. Prečital sem odprto pismo in se bojim, da vem prav toliko kot Vi."

Tako, vidite, dragi Victorijanci! G. Potočnik in jaz ne bi rada, da bi naju kdo prišteval zagamanim ljudem, pa nisva mogla razbrati, kakšni so grehi p. Bazilija, ki jih je bilo treba razglasiti v Javni tribuni. Ne moreva verjeti, da bi kdo drug razbral. Zaključila sva na tihem, da je bilo vse skupaj kup čenč.

Zato oprostite, dragi zagovorniki p. Bazilija, da odklanjam objave pisem. Za pobijanje čenč se res ne izplača žrtvovati toliko prostora. S pohvalo patrovega dela pa niste nič novega povedali, saj so njegove zasluge splošno znane. Pa brez zamer! — Ur.

KOTIČEK NAŠIH MALIH

Dragi p. urednik: —

Na moje pismo v decembru ste odgovorili, da sva bila s Slavico prepozna za božično številko. Bom danes ponovil, kar sva takrat pisala, in naj velja za oba.

Zelo nas je iznenadila novica, da je umrl naš dragi prevzvišeni škof Gregorij Rožman. Vedno sem upal, da ga bom še kdaj videl in me bo on birmal. Pa ga je Bog poklical k sebi v nebesa. Mi smo ga vsi zelo ljubili. Ata nam je večkrat govoril o njem, kako je moral trpeti za vse Slovence. Mislil, da on je bil pravi mučenik za naš narod in tudi sveti človek. Posebno je imel rad nas male Slovenčke in je vedno čital tudi naš Kotiček. Prav gotovo nas ne bo pozabil tudi v nebesih in bo še naprej prosil za nas Boga, da bi bili tudi mi vedno pridni in dobri. Jaz se ga spomnim v molitvi vsak dan in tako upam, da tudi drugi mali Slovenčki, ker posebno mi mali smo izgubili prav dobrega in ljubeznivega očeta. Bog mu plačaj za vse dobro, ki nam je storil na tej zemlji. Naj počiva v miru!

Prav lepo pozdravljam in želim (vesele božične praznike ter) srečno novo leto 1960. Vam, p. urednik, g. dr. Mikuli, p. Baziliju in vsem mojim dragim sovrstnikom in čitatcem Kotička. — Vaš vdani

Slavko Filipčič

U g a n k a

Nepovabljen pridem sam,
siliti se pa ne dam.
Kdor poznati me želi,
leže naj in zamiži!

(cenapS)

V BAZENU

Sonce...
Neizrečeno pripeka in žeja.
Na vratih,
kot živo razraščena meja,
otroci zapirajo vhod.
Kdo bi vedel, odkod?
In kako so veseli!
Poglej! Goli, nekateri v copatah.
se močijo v hladni kopeli.
Ko so pa zadnji odšli,
okrog bazena
je ostalo na kupe smeti
in zarje rumene koprena.

Ivan Burnik

OTROK IN KAMEN

OB CESTI STOJI MOČNO VKOPAN v zemljo temnosiv obcestni kamen.

Pa pride k njemu otrok in ga vpraša:

"Ti, pravkar sem videl sedeti na tebi ptičko. Tako lepo ti je pela. Kajne, da si je bil zelo vesel?"

"Nič!" je kratko odgovoril kamen.

"Nič?" se začudi otrok. "A včeraj se sedel na tebi star tuj mož. Videl sem, da je jokal. Ta pa se ti je vendar hudo smilil, ali ne?"

"Nič!" je odkimal kamen.

"Nič?" Čudno! A kadar sonce tako lepo nate sije, si vendar vesel. kaj?"

"Nič!"

"Nič?" Nerazumljivo! A če te poleti vsega ožge s svojimi pekočimi žarki, pa se jih ne moreš ubraniti, ker ne moreš nikamor v senco, ti je pa vendar nerodno in se jeziš na sonce?"

"Nič!"

"Čudno, prečudno! A kadar na tebe vso noč in ves dan pada dež, ti je vendar pusto, ko strehe nič nimaš?"

"Nič!" pravi spet kamen.

"No, pa pozimi, ko je tako mrzav in jaz še v svoji topli suknjici ne grem rad iz sobe, te pa vendar zebe in ves trepetas?"

"Nič!"

"Nič? Kakšen pa vendar si? A če te s tole šibo krepko udarim, te tudi nič ne zaboli in ne razjezi?"

"Prav nič!" je rekel kamen in povedal:

"Glej, neobčutljiv sem za dobro in slabo, za bolečino in radost. Zato mi pravijo ljudje — kamen! So pa tudi ljudje, ki so neobčutljivi za dobro in zlo, za bol in za radost. Da imajo v prsih kamen namesto srca, govore o njih. Teh se varuj, otrok moj!"

Ksaver Meško

Misli, Februar 1960

AVSTRALIJA IN NJENI LJUDJE

(Psihološki prerez)

Pod gornjim napisom in s šifro P.M.I. je avstralska Slovenska objavila v argentinski SVOBODNI SLOVENIJI tri zaporedne članke. Tretji in zadnji naj bo tu ponatisnjen, morda bo naše bralce in bralke zanimal — Ur.

SLEPI, NEMI, GLUHI, OHROMELI se kaj hitro vžive v svojo usodo in s trdovratno vztrajnostjo dosežejo uspehe v družbi.

Beračev ni, le kakšen pijanec te bo ustavi na oglu in zaprosil za "two bob", da bi se odpeljal domov — do prvega bara. Učitelj je premalo, žurnalistov preveč, vsako dekle bi rado bilo "fashion model", moški pa so skoraj brez ambicij.

Vsi čitajo vse časopise in si jih v vlakih ali vozilih izmenjavajo. Prepevajo najnovejše popevke iz radia; operne predstave so modna novost. Radijski in televizijski programi so podobni ameriškim, v televiziji je največ cowboyskih serijskih storij.

: Promet je naravnost strašen. V mestu pride peš prej na cilj. Če pride kaka vlada ali kak drug visok gost ali celo princesa, je vse postavljeno na glavo. Trgovci z zastavicami, hotelirji — vse pride na svoj račun. Na vsaki prireditvi mora biti govor, vsaj eden. Vsakdo mora biti član vsaj dveh klubov. Vse, kar je staro, keglja in lovi ribe. V človeku zanemarjene zunanosti ugotovite, da je poet ali filozof, ali so to ljudje, ki žive kot puščavniki, ker se pripravljajo, da bodo denar zapustili kakšni dobrodelni ustanovi.

Kar je v Avstraliji najlepše, je Anzac day. Tisti dan vedno dežuje. Dan je posvečen proslavam prijateljstva med Avstralijo in Novo Zelandijo. Svet verjetno nima nikjer nič sličnega. Seveda pade dan vedno na delavnik, da imajo vsi prosto. Vse tovarne so zaprte. Pred slavnostnim sprevedom so tudi hoteli zaprti in v procesiji gre vse, kar leze. Vse je pijano in vsi se poljubljajo med seboj; špalir ob strani je "deep — globok" za šest vrst in se mesta zasedejo že ponoči. Službe božje ta dan niso v cerkvah, ampak tudi po parkih, kjer so ljudje vso noč vztrajali na svojih "izvidnih" mestih. Pridejo od vse povesod. Celo Turki, ki so se na Galipoli v letih 1914-1918 bojevali z Avstralci in se "spomini" na tiste čase še niso zbrisali. Teh veteranov je seveda le še malo. Če le more pride, če pa ne more hoditi, ga pa pripeljejo na vozičku. Dan je dan ljubezni in odpuš-

Misli, Februar 1960

čanja med narodi. Tudi evropski bojevniki se udeležijo teh slovenosti, dasi so v Evropi bili na sovražnih frontah.

Kdor zna pisati pisalni stroj, je že "educated". Rokopis imajo skoraj vsi enak in levičarjev je toliko, da se kar čudno zazdi, če koga opazite, da piše z desno roko.

Ob sobotah gredo navadno vsi na pivo v boljše obleki, v nedeljo pa urejujejo svoje vrtove v najbolj raztrganem, kar imajo pri hiši.

Staro in mlado čita "komične stripe", ženske pa vedno samo zaljubljene romane.

Povprečen človek ve le malo o drugih deželah. Ni redko, da "kontinentalca" kdo vpraša, če imajo v Evropi konje... Če bi komu kdo rekel, da je Jugoslavija na meji Sibirije, bi kar verjel, kakor bi verjel, da ima Madžarska skupne meje z Anglijo. Albanija pa je španska vas.

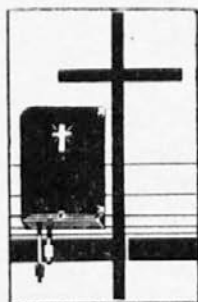
In še nekaj: nikdar iz hiš ne slišite petja. Okna so vedno zaprta, zavese spuščene — mrtvaški mir okrog hiš.

Kavarn v našem smislu tukaj sploh ni. Pijančuje se na veliko po hotelih. Gorje pa, če bi Avstralec opazil v evropski družini, da evropski otroci dobivajo od časa do časa kapljico vina razredčenega z vodo.

Če se komu pripeti huda nesreča, Avstralci hitro zberejo sredstva za pomoč.

Takoj bo zadonel po radiu poziv za sodelovanje in zbiranje. Pomagajo vsakemu, pa naj bo Rus, Kitajec, ali Japonec. Politično se šele vzgajajo. Delavci še verjamejo komunistični propagandi iz Rusije. V strokovnih zvezah gospodarijo socialisti ali skrajni levičarji. Kitajci ostajajo vrtnarji. Grki in Italijani trgujejo s sadjem in zelenjavo, Čehi, Avstrijci in Nemci imajo delikatesne trgovine, mi Slovenci pa bi bili menda vsi gostilničarji, pa na žalost ne poznajo takih "majhnih obratov" in na hribih ni cerkvice, kjer bi bilo nekajkrat na leto žegnanje. Nemci so zaposleni tudi v kemični industriji, Baltijci so se skoraj vsi porazgubili. Okoli nas so ljudje večinoma kokošji farmerji, Rusi, Ukrajinci in Poljaki (ti strašno popivajo) so v tovarnah. Grki radi kockajo, Avstralci pa bi za dobrega konja "dušo" žrtvovali, za žensko ne.

Pa bi človek še pisal o Avstraliji in Avstralcih, ker jih v njihovih posebnostih — vzljubi.

Iz Slovenske Duhovniške Pisarne

S Y D N E Y

Slovenska služba božja v Blacktownu kakor po navadi prvo nedeljo 7. febr. ob 11tih.

V St. Patrick cerkvi na Grosvenor drugo in četrto nedeljo, 14. in 28. febr. ob 10:30.

PRIHODNI ROMARSKI SHOD BO V NEDELJO PO SV. JOŽEFU POPOLDNE V PADDINGTONU. Podrobnosti v marčni številki.

W O L L O N G O N G

Verjetno boste dobili pričujočo številko dovolj zgodaj, da vas opozori na **peto nedeljo** tega meseca, 31. januarja. To se pravi, da bo tedaj slovenska služba božja v katedrali ob 5 pop. kakor po navadi. Pred mašo **spovedovanje**.

C O O M A — S N O W Y

V februarju bo skušal g. dr. Mikula spet obiskati vaše kraje. O podrobnostih vas bo obvestil pisмено.

**PRIPOMBE K OBISKU PRI POLNOČNICI
V SYDNEYU**

Slišati je bilo ugotovitev: Cerkev je bila polna...

To bi držalo, če bi nekaj klopi tik pred oltarjem ne ostalo praznih in če bi tisti, ki so delali gnečo med vrati in še zunaj pred vrati, zavzeli prazne prostore pred oltarjem, bodisi v klopeh ali med njimi.

Težko je razumeti, zakaj se taki, ki pridejo zares s pravim namenom k službi božji, tako ogibajo "prvih mest". Duhovnik, ki ki jih skuša včasih z lepo besedo, včasih z nekoliko "popoprano", spraviti naprej, jim velja za — sitneža. Bog pomagaj!

Še težje je razumeti, zakaj taki, ki jih čez leto zlepa ne vidiš pri slovenski službi božji — verjetno tudi pri avstralskih ne — pridejo "ogledat" k polnočnici in se ne potrudijo preko praga. Med takimi najdeš tudi "agnostike" in "ateiste", kot se sami "s ponosom" imenujejo, pa seveda kakega "alkoholika", ki bi pa zameril, če bi ga kdo nazval s tem imenom...

Ti ljudje prav gotovo ne pridejo z namenom, da bi častili Boga. Pridejo zato, da si "ogledajo", kdo še hodi v cerkev in kdo še da kaj na vero in "farje". Pridejo zato, ker mislijo, da morajo biti povsod zraven, kjer se zbirajo ljudje, da je mogoče napraviti kakšno propagando za to ali ono zadevo, ki nima s službo božjo nobenega opravka.

Kljub vsemu temu bodo še dobrodišli ne samo pri polnočnicah, ampak pri vseh 24 ali 25 slovenskih službah božjih v letu. Prosimo jih samo, da se drže naslednjih čednih navad: **Pridejo naj p r a v o č a s n o**, poiščejo naj si prazne prostore v c e r k v i, če že ne znajo moliti, naj med službo božjo vsaj m o l č i j o in za odhod iz cerkve naj počakajo na k o n e c službe božje.

Ni se jim treba bati, da bi kaj zamudili. Ljudstvo po odhodu iz cerkve itak rado malo postoji zuija v gručah in izmenja nekoliko pomenka. V tem ni nič napačnega. Tedaj je čas tudi za kakšno propagando, lahko se vsak izkaže, kaj ve in kaj zna in kaj zmore. Kdor posluša in prikima, svobodno mu! Komur pa za kaj takega ni in se obrne na odhod, naj pa tudi v miru uživa svojo svobodo!

TISKARSKI ŠKRAT!

Naj ga koklja brene, ponagaja, kjer le more! V KOLEDARČKU je 1960 na strani 2 napaka pri telefonu za dr. Mikula, na strani 16 pa stoji vse prav. Popravite sami na strani 2! FU 6230 (na BU...)

SLOV. KARITAS IZGUBILA DOM

Katoliški imigracijski odbor je odločil, da 1. februarjem preneha slovenska uprava v hiši 121 Queen St., Woollahra, ki je bila nekaj let znana pod imenom Slovenski dom.

Zakaj?

Naj bo povedano brez ovinkov in olepševanj: Izkazali se nismo, izgubili smo zaupanje!

V januarski številki na str. 32 stoji: "Vendar so menda povsod neki 'elementi', ki jim ni za kaj drugega kot da se... nanorijo in 'nazajfajo', da ves svet izgubi kontrolo nad njimi! "

IZ MATIČNIH KNJIG N.S.W.

P o r o k e

V **Hamiltonu**, cerkev Srca Jezusovega, sta se zvezala k večni zvestobi Martin Arlič iz Celja, sinrojaka Petra Arliča v Cardiffu, in Kristina Grys iz Poljske. Poroka 5. dec. 1959.

V **Paddingtonu**, cerkev sv. Frančiška, sta se poročila Rafael Zadel iz Knežaka in Angela Rozi- na Ljubič iz Ilirske Bistrice. Dan: 9. jan. 1960.

V **Sydneyu**, pri sv. Patriku sta stopila pred oltar Martin Janžekovič iz Bukovcev pri Ptujju in Marija Fabjančič iz Javorja pri Hrušici. Dan: 16. jan. 1960.

V **Paddingtonu** sta istotako posvetila svoj za konski stan Bogu Stanislav Golčman iz Konjic in Marija Kornhouser iz Cankove in sicer 2. jan. 1960.

Vsem obilo sreče in božjega blagoslova!

K r s t i

Iz **Wagge** je družina Ivana Veliščka in Hele- ne r. Plas pripeljala tretjega sinčka k slovenski maši v Sydney. Po maši je prejel sv. krst in dobil ime Tonček. Kumovala sta mu stric in teta, Darko in Milka Stanič.

Iz **Paramatte** sta poslala h krstu v Paddington drugorojenca Jože Pramer in Anica r. Ušaj. Do- bil je ime Peter Mihael.

Iz **Quakers Hilla** se je pripeljala h krstu isto- tako v Paddington prvorojenka Karla Simenčiča in Ivanke r. Čeh. Ime je dobila Marjetica Aleksan- dra — saj sta ji botrovala Aleksander in Milica Jeglič.

Iz **Annandala** smo dobili h krstu v Paddington Suzano, ki se je udomačila v družini Jožeta Puriča in Jelke r. Ferfolja.

Iz **West Ryde** se je pa oglasil v Paddingtonu za krst Stanko Ivan, ki si je izbral za starše Sta- nislava Smerdelja in Elizabeto r. Bezjak.

Iz **Newtowna** je bil krst že v nov., pa ga je tiskarski škrat izključil iz božične številke. Dečku je ime Ivan in sta ga sprejela pod streho Franc Gantar in Marija r. Kaluža.

V **Granvillu** sta pa Jože Žele in Ivanka r. Pav- lovec dobila prvorojenca in ga dala krstiti na ime Jožek Bogdan. Tudi ta krst je bil v Paddingtonu in sicer 2. dec. Božična številka je tudi tega iz- pustila.

Vsem čestitke in zvrhano mero milosti!

Prav to velja za tiste 'elemente', ki si niso dali dopovedati, da taka hiša, pa naj se imenuje Slovenski dom ali kakorkoli, ne sme služiti za raz- grajanje, pijančevanje, ponočevanje, razbijanje in vsakovrstno drugačno noro početje. Pred njimi je bila vsaka beseda zastoj, vsaka odredba bob v steno, celo policijo so znali voditi za nos.

Dosti tega! Imigracijski odbor in sloven- ska uprava sama sta razvidela, da tako ne more iti naprej. Nimamo časa, da bi neprestano stali na straži.

Naj nam bo to še tako v nečast. kar je dej- stvo, je dejstvo, in nič za to, če se bo kdo nad to objavo zgražal.

Imigracijski odbor je za ostale mesece, dokler ima hišo v najemu, izročil upravo Hrvatski Kari- tas, kateri iz vsega srca želimo boljših uspehov kot jih je imela slovenska. Dostojnim Slovcem pa hiša tudi nadalje ne bo zaprta, kakor pod slo- vensko upravo ni bila dostojnim Hrvatom.

NADALJNI DAROVI ZA SKLAD

£ 5-0-0: g. Predsodek, Neimenovan;

£ 4-0-0: Ludvik Šmuc, Sr., Jaanez Klinar;

£ 3-0-0: Anton Žitnik, Marijan Mauko;

£ 2-0-0: Jože Kapušin, Stanko Šušteršič, Karl Dolenc, Janez Mivšek;

£ 1-10-0: Marija Kos;

£ 1-0-0: Vinko Grošelj, Ivan Urbas, Evgen Brajdot, Franc Kranjc, Franc Ibič, Vinc Erzetič,

Rudi Simonetič, Franc Žičkar Sr., Frances Rado-

vanovič, Anton Špielin, Stanko Zitterschlager.

Maks Mali, Franc Majcen, Peter Bizal, John Je-

renko, Anton Konda, Ana Fretze, Mrs. Hrast, An-

ton Bavdek, Stanko Sivec, Anton Šajn, Neimeno-

vana, Lojzka Košorok, Adolf Persič, Herman Lav-

renčič, Ciril Skala, Janez Klemenčič, Neimenova-

na, Marija Slak;

£ 0-10-0: Karl Levstek, V. Stegel, Zvonko Sam-

bolec, Ana Pavlin, Stanko Golčman, Jože Plut, An-

ton Vodopivec, Jože Kristan, Milka Federizzi,

Franc Terlikar, Jože Rupnik, Jos. Rakušček, Franc

Erpič, Stef. Aquilina, Zora Svetina, Matija Cimer-

man, Ignac Ahlin, Jožica Klemenčič, Berta Slavec,

Jožef Zupančič,

£ 0-6-0: Hermina Barba; £ 0-5-0: Jos. Jazbar,

Antonija Tomažin.

Tisočera hvala vsem! Toliko darov za SKLAD

(poleg naročnine) pomeni listu najlepše priznanje.

Ker je pa to šele z a č e t e k za ta letnik,

zaključimo danes z napovedjo: D a l j e p r i -

h o d n j i č...

Misli, Februar 1960

UGIBANJE NA RAČUN SLOVNICE

Jože Turk, N.S.W.

ŠELE PRED NEKAJ MESECI SEM PRISPTEL v to obljubljeni dežel. Nisem še opazil, da bi se v njej cedila nebeška mana, vendar lahko rečem, da ji mleka in medu ne manjka. Najmanj ji pa manjka piva in nepotrebnih besednih izrazov. Tega dvojega se tudi novodošli kaj hitro navadijo. Posebno "lepih" izrazov. Dobil sem vtis, da nekateri skoraj ne morejo več odpreti ust, da jih ne bi uporabljali.

Srečal sem rojaka, ki mu je ime Matevž in je fant dobrega srca. Potožil sem mu, da mi je nerodno, ker angleščine ne znam. Takoj se mi je ponudil za spremljevalca in tolmača, češ da njemu avstralski jezik ne dela težav.

Šla sva med ljudi. Takoj sem uvidel, da ima Matevž polno znancev, kjerkoli se prikaže. Drug za drugim so ga pozdravljali: "Helo, Matevž!" To se mi je prav dobro zdelo.

Peljal me je v krčmo ali "pub" in mi postregel s pivom. Z vsemi gosti je govoril kot star znanec in se šalil z njimi. Skušal sem ujeti kako besedo. Zastonj! Lahko tebi, sem si mislil, kdaj bom jaz mogel tako? Počasi je pa le začelo ostajati v mojem spominu nekaj besed, ki so se naprej in naprej ponavljale v pogovoru. Zlasti eno je Matevž spet in spet uporabljal, njegovi avstralski kolegi pa še bolj pogosto. Spominjala me je na slovenko besedo: "bledi", zato si je ni bilo težko zapomniti. In še ena je bila, ki je pa popolnoma tuje zvenela in bi jo ne znal zapisati. Začel sem ugibati, kaj naj bi tisti "bledi" pomenil.

Že poprej sem slišal, da ima angleščina določni in nedoločni člen, ki se po potrebi uporabljata pred samostalniki. Spomnil sem se tiste storijske in Francije, ki pove, kako si je neki "nov" Slovenec v Parizu naročil juho s samim določnim členom, ko drugega ni znal. Stopil je v restavracijo in naročil: La fižolova juha! Strežnik mu jo je takoj prinesel in fant je bil ponosen na svojo francoščino. Ko je pa plačal, mu je rekel strežnik: Srečo imaš, fant. Veš, jaz sem doma iz Medvod pri Ljubljani...

Že sem se spraševal, če si bom tudi jaz lahko tako pomagal, vendar se mi je začelo čudno zdeti, da bi imel angleški določni člen dva zloga. Koli kor vem, ima v vseh jezikih določni člen samo enega. In tudi kar prevečkrat je bil Matevžu na ustih ta "določni člen." Tudi druga pogosto rabljena beseda je imela za moja ušesa dva zloga. Ostal sem torej samo pri ugibanju.

Matevž me je vzel s seboj na borzo dela. Matevž v gostilni, Matevž v uradu — zmerom isti Matevž. Tudi z uradnikom je začel govoriti s tistim "členom", ki je zame nehal biti določni in je postajal bolj in bolj nedoločen: bleđi, bleđi, bleđi... Uradnik je dobil na obraz stroge in samozavestne poteze. Nejevoljno je premeril Matevža od nog do glave, pa še mene poleg njega. Odkimal je z glavo in nekaj pograjal Matevža, vsaj tako se mi je zdelo. Odšla sva brez uspeha in začel sem misliti, da je tista beseda nekaj pridevnik, ki uradniku ni bil všeč.

Ko sva bila na cesti, je Matevž opazil na oni strani kolega iz tovarne ali odkod. Takoj je bil pri njem in ga nagovoril z istim izrazom. Takoj sem ugotovil, da tista beseda ne more biti pridevnik, ampak bo menda zaimek. Morda pomeni toliko kot "ti" ali pa celo "jaz". Poslušam in preizkušam svoje novo odkritje. Ni se obneslo! Kar venomer dva človeka v pogovoru ne bosta vpila: ti, ti, ti... Skušal sem šteti, kolikokrat je beseda padla, pa pa sem se kmalu uštel.

Končno sta se poslovlila in z Matevžem jo mahneva naprej. Tedaj opazi moj "tolmač" gospodično, ki nama je prihajala nasproti. "Dobro jo poglej," mi reče. "To je uradnica v naši tovarni, fest babnica, boš videl!" Res se mu je že od daleč nasmehnila, ustavila sta se in začela pogovor. Nekaj časa ni bilo nič "bledega" iz Matevževih ust, končno se pa fant spozabi in začne "bledeti" kot je bil vajen. Dama je prišla v zadrego, rdečica ji je dahnila v lica in premaknila se je kakor za odhod. Še mene je čudno strogo ošinila s pogledom, čeprav sem molčal kot grob. Tako smo se ločili.

Imel sem spet dovolj ugibanja. Da tista beseda ni "člen," mi je bilo že iz gostilne jasno. Pridevnik? Zaimek? Nak, zaimek ne bo. čemu bi se dama razhudila, če bi ji dober znanec rekel: ti? Morda bo pa nzađnje kak predlog, ki ga pa mora človek previdno rabiti.

Zvečer me je peljal Matevž v slovensko hišo. Naredil se je domačega, se brez povabila zavalil na divan in že so začele besede "bledeti" iz njegovih ust. V slovenskem govorjenju ni imel izraz nobenega smisla, vendar je nekako vezal besede med seboj. V mislih sem vzkliknil: Veznik! Toda pomislil sem: čemu je potreben tudi v slovenščini? Nak, menda bo le — medmet!

Tedaj sem videl, kako je gospa prišla v za-

Misli, Februar 1960

dregero. Napol resno napol šaljivo je požugala Matevžu in rekla:

"Pazi, otroci bodo vsak čas tu! Ne maram, da bi se navadili takih grobsti."

Tedaj je prišla moja ura. Obrnil sem se k gospodarju in povedal svoja ugibanja. Ostal je resen, čeprav mu je silil smeh na lica. Pojasnil mi je:

"Kakor vsak jezik, ima tudi avstralski nekaj umazanih besed, ki končno komaj kaj pomenijo, vendar se jih olikan človek ogiba. Naši ljudje jih pa kar hitro poberejo in si še domišljajo, da so 'smart'. Saj veste, kako je bilo doma v Sloveniji. Naš jezik sam na sebi nima veliko packastih izrazov, pa naši mili rojaki so jih pobirali pri Lahih in tudi pri sosedih v Jugoslaviji. Prav tako jih pobirajo zdaj od Avstralcev. Saj v resnici komaj vedo, kaj besede pomenijo, vendar je edino na

mešči, da se med seboj opominjamo, če se je kdo od naših nalezal teh grobsti."

Matevž je tiho poslušal in vidno prišel v zadrego. Zvijal si je cigareto in jo prižgal. Jaz sem mu pomagal iz zadrege s tem, da sem hitro obrnil pogovor drugam in počasi je tudi Matevž posegel vmes. Kar videlo se je, kako zdaj pazi na besede, in večer nam je potekel prav prijetno domače.

Tako je minil tisti dan. Imel sem dobro šolo: razvidel sem, da se pri Matevžu ne bom naučil angleške slovnice. Ves dan sem jo študiral pri njem, pa sem zvečer prav toliko vedel kot zjutraj. Bojim se, da je takih "Matevžev" še več med mojimi rojaki v Avstraliji, zato sem sklenil, da se bom učil angleščine iz knjig in bom posečal tečaj, ki jih avstralske oblasti vzdržujejo v korist novim doseljencem v to deželo. Na kakšno Matevžev šolo se ne zanašam — — —

PISMO ČEBULČKU

Dragi čebulček: —

Hvala za voščilo za Božič. Moram Ti pa takoj povedati, da ni bil preveč vesel, ker sem ravno za Božič bral Tvoje pismo. Za tisto storijsko se nisem dosti zmenil, to Ti kar odkrito povem. Zamislil sem se šele potem, ko se je storijska končala in si spet Ti govorila.

Najprej sem bil nevoščljiv Tvojemu očetu, ki Te je smel pobožati po laseh. No, takrat si bila še majhna punčka, kot sama pišeš. Ne vem, kako bi bilo, če bi Te namesto Tvojega očeta smel jaz pobožati, pa ne takrat, ampak danes... Ko sem to premišljeval, sem bral naprej in prišel do vprašanja, če sem jaz "izjema". Ko sem to bral, se mi je zazdelo, da Te ne bi pobožal, ampak prav pošteno za lase potegnili. Kar zasrbelo me je v prstih. In potem sem dolgo premišljeval, kako bi to bilo. Ko sem pa videl, da čakaš na mojo storijsko, sem pa prišel v hučo zadrego. Po nekaj dneh sem se odločil, da bo najbolje, če prenehava s to komedijo. Naj išče čebulček "izjema", kjer jo hoče, sem si rekel in skušal pozabiti nate. Kako naj ji jaz dokazem, da sem "izjema"? Ne morem, če je res taka sovražnica fantov.

Kmalu po novem letu sem pa dobil v roke "Našo Luč", saj Ti tega lista gotovo ne poznaš. V njem sem bral storijsko, ki prav lepo pove, kakšne ste ženske. Zdaj sem prepričan, da je tisti Rokec v Kersnikovi zgodbi imel čisto prav, ko je sklenil, da bo ostal "tako". Jaz tudi.

Poslušaj storijsko:

Misli, Februar 1960

Janez se je poročil, pa se je že prvi mesec začel nekoliko vznemirjati, ker je njegov prijatelj France hodil vedno bolj pogosto v vas. Ko je France videl, da se Janez vznemirja mu je nekoč dejal:

"Ti, Janez, se brez potrebe razburjaš. Da boš pa videl, koga ima tvoja žena rada, bova naredila naslednji poizkus: Navidezno si bova napovedala dvoboj z revolverji, v katere bova dala prazne naboje. Tvoji ženi bova povedala, da zavoljo nje. Ko bo počilo, se bova oba navidez mrtva zgrudila na tla. Kolikor hočeš, stavim, da bo tvoja žena planila k tebi in te začela vsa v solzah poljubovati."

Janez je ponudbo sprejel in sta povedala ženi, da je med njima strahovita ljubosumnost in da mora odločiti revolver. Potem sta šla na dvorišče, pomerila drug na drugega, iz obeh revolverjev je počilo, Janez in France sta pa padla "mrtva" na tla.

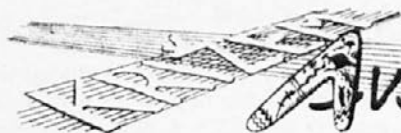
Žena je obstala kakor ukopana, nekaj časa strmela v oba mrtveca, potem pa planila v hišo. Tam je zavpila v veliko omaro za obleke:

"Ljubi Tone, zdaj pa le brez skrbi stopi ven! Ona dva oba ležita mrtva zunaj na dvorišču."

Tako storijsko sem bral, vidiš, in me je prepričala, da dekletki ni vredno plesti ljubezni. Zato od tega dne naprej jaz deklet "ne morem", kakor Ti ne moreš fantov. Tisti svoj naslov kar zase obdrži, jaz nimam kaj početi z njim. No ja, to se reče, če si pa slučajno Ti "izjema" — pa še kaj piši, bomo že še videli, kako bo.

Srečno novo leto in pridna bodi! Tvoj

Krompirjevec

Australske Slovenije

NEW SOUTH WALES

Sydney. — Saprlot na kvadrat! V Sydney sem prišel za božične počitnice, da bi se nekoliko odahnil od neprestanega potovanja, pa zagledam pri prijatelju januarsko številko MISLI in tisti pripis ob koncu postojnske "Ramone". Ves moj božični mir je šel rakom žvižgat. Če sem se enkrat izpozabil in ponudil lepo vsoto za SKLAD, ali sem zdaj za vsako smešnico v MISLIH na vrsti, da jo plačam? Tako in podobno sem se jezil in prijatelj me je nekaj časa poslušal, potem je pa rekel: Pomiri se, Vampec, ti bom jaz priskočil na pomoč. Jaz sem doma blizu Postojne in ti rečem, da me je Hedina storija zelo zanimala. Na, vzemi ta petak in ga pošlji na MISLI za Sklad. Reci, da ga je dal prijatelj Predsodek, nič drugega ne smeš povedati. Tako je rekel in meni je odleglo, nič več se nisem jezil. Zdaj pa posiljam, kakor mi je bilo naročeno. Oba skupaj pa lepo pozdravljava neznanega Trebušnika in mu voščiva srečno novo leto. — **Vampec.**

Thiess Village. — Tu nekje v Snowy hribih živi še ena svetu neznana slovenska duša, ki se zdaj prvič javlja. Živi v bolj pustem življenju, toda srečnem miru. Slovencev tu ni mnogo, so pa dobre duše. Če bi prišlo sem gor še kaj takih, bi mi njihova družba prav gotovo zelo ugajala. Oni dan mi je rojak pokazal Vaše MISLI in sem jih z veseljem prečital. Dognal sem, da Vaše MISLI ne mlatijo prazne slame, zato hočem, da jim nadalje rečem: NAŠE MISLI. Prilagam naročnino (in dar za SKLAD — ur.), vsem rojakom pa želim veliko uspeha in sreče polno leto 1960. — **Rudi Zele.**

Rose Bay. — Z uredniki je križ. "Ali si že kaj napisal? Napiši hitro! Kdaj boš prinesel? Prepozen si." Taki so uredniki in "naš" ni izjema. Povsod je nepriljubljen, vsak se ga boji srečati. Sam je kriv, kakor so sami krivi drugi uredniki. Enkrat ali dvakrat v letu pa imam urednika MISLI neskončno rad. To je sicer samo "sezonska ljubezen", pa moram vendar povedati o njej. Na pri-
No 16
mer o božiču. Moja božična voščila razpošilja širom po svetu številnim mojim znancem in prijaja-

teljem. Tudi z mojim podpisom. Koliko truda, časa in denarja mi s tem prihrani! In kdor od tistih, ki pričakujejo moje voščilo, ne bere MISLI in mojega voščila v njih, ali ni sam kriv? Razumete, prijatelji in znanci, naročniki in bralci MISLI, kaj sem hotel povedati? Pa brez zamere, prosim vas! Moja "sezonska ljubezen" do urednika pa gre zdaj spet v pokoj — tja do velike noči in potem spet do božiča. Vsem lep pozdrav in "sezonska" zahvala za skladovnico božičnih kart. — **Dr. Ivan Mikula.**

VICTORIA

Melbourne. — Zbiramo se. Nič novega, nič neznanega, nič posebnega. Vendar — zbiramo se. Kje in čemu? Na prosvetnih večerih vsako tretjo nedeljo v mesecu. Prav tako, kot smo se zbirali pred leti doma. Enkrat je živahnije, drugič bolj mirno, nekaj je pa le. Vsak začetek je težak. Prav ganljiv in omembe vreden je bil naš decembrski sestanek. Poslušali smo božične plošče, potem je vstal eden naših starejših rojakov, že kar častitljiv mož, in se je v izbranih besedah zahvalil p. Baziliju za ves trud, ki ga ima z nami. V imenu vseh navzočnih mu je voščil vesele praznike. Meni so šle njegove besede k srcu, saj jih je vsem navzočnim vzel in ust. Mojo pozornost je zlasti vzbudil z besedami: Vi ste naš oče, mi pa smo vaši otroci. Mož, ki je toliko starejši od pater, se vdano uvrsti med njegove otroke! Toliko bolj živo smo občutili resnico njegovih besed mi, ki smo mlajši. Zeleti je, da bi vsaj tisti med nami, ki se štejemo med verne Slovence, ohranili v srcu in dejanju spoštovanje do delavcev v vinogradu Gospodovem. — **T.E.**

Dookie: — Izredno božično darilo sta prejela naš štajerski rojak ing. Ivo Leber in ga. Mija v Eeglemontu, Vic. Prav na sveti večer se jima je rodila prvorojenka, ki je dobila ime Sonja. Jaslice so jo že dolgo, čakale v hlevcu 20. stoletja. Sonji želim, da bi bila zdrava in pridna kot sta očka in mamica, njima pa veliko veselja ob "ninana"! — Od doma sem pa prejel poročilo, da se je v prvi polovici decembra utrgal velik plaz s Kriške gore na Gorenjskem. Pomikal se je proti Pristavi skoraj osem dni. Sodili so, da je v njem

več kot milijon kubičnih metrov zemlje. Vasi Presko pri Trziču in Vetrno so izselili. Človeških žrtev ni bilo. Zasil pa je plaz cesto v razdalji 600 m, podrl 3 hiše in podsul sadovnjake. Ob času, ko je bilo oddano poročilo na moj naslov, se še vedno ni ustavil. Gotovo bomo še slišali in brali, kakšen je bil konec. — **Jože Maček.**

Wangaratta. — Mnogo iskrenih pozdravov z željo, da bi naš list tudi v letu 1960 prihajal med nas v taki lepi obliki in bogati vsebini kot preteklo leto. Raztreseni smo širom po Avstraliji kakor odpadli listi z drevesa, pa MISLI nas najdejo. In ko jih dobimo, se zavemo, da v vrtincu tujine vendar ni nihče osamljen, če le hoče vzeti v roke naš lepi list. Čitanje dobre slovenske besede nam pomaga, da se tudi v Avstraliji držimo tiste prave življenjske poti, ki nas vodi k Bogu. — **Matija Cimerman.**

Northcote. — Že je poteklo leto, odkar sem naročena na list MISLI. Moram reči, da sem ga zelo vesela, ko mi prinaša tolike zanimivega in poučnega branja, poleg tega pa dobim vpogled v življenje rojakov po drugih delih Avstralije in še od drugod po svetu. Ostajam zvesta naročnica tudi v novem letu in želim mnogo uspeha. — **Zora Svetina.**

North Sunshine. — Podpisana se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi ob nenadni izgubi dragega moža Štefana priskočili na pomoč s svojim darom. Zlasti gre moja zahvala p. Baziliju, ki mi je v najhujših dneh stal ob strani, dalje SKM za dar in venec, SK. v St. Albansu ter sploh vsem, ki ste pomagali pri nabiranju med Slovenci ali preko Lyons Cluba v Sunshine. Bog vsem obilno povrni! — **Marija Kreitner, vdova.**

QUEENSLAND

Brisbane. — Tukajšnji Slovenci smo vendarle dočakali lepi dan — menda edinstveni te vrste v Avstraliji — da sta prejeli slovesni blagoslov naši cerkveni zastavi: Marije Pomagaj in svetih bratov Cirila in Metoda. G. dr. Mikula nas je presentil. Računali smo namreč z eno samo zastavo, ki bi imela na vsaki strani eno sliko. Ko smo pa prišli do dveh, pa tudi prav, še bolje. Pevci s pevovodjo, ki so se tako potrudili za povzdigo slovesnosti, zaslužijo vse priznanje. Vežbali so se kratko dobo in v težkih okoliščinah, zato toliko bolj vemo ceniti njihove uspehe. — Zvedeli smo tudi, da je v Ljubljani umrla mati našega Franca Breškvarja. Naj v miru počiva, Francu pa naše sozlagje. — Silvestrovanje "Planinke" je lepo uspe-

Misli, Februar 1960

lo. Zdaj ste pa vsi prijazno vabljeni na predpustno zabavo 27. febr. in na povelikonočno 25. aprila. — **Janez Primožič.**

Brisbane. — V sept. MISLIH sem bral o Benetkah, ki so v nevarnosti pred zobom časa. Res je. Kraški hrasti, ki so jih pred približno 300 leti prepeljali čez morje in taako uničili naše Primorje, so začeli pod težo kamenja popuščati in se pogrezati. Toda "piloti" niso začeli popuščati le zaradi trohljivosti, nego še bolj pod vplivom moderne tehnike. Ta je namreč prinesla v beneške vode motorne čolne namesto nekdanjih mirno plavajočih gondol. Valovi, ki jih motorni čolni povzročijo, butajo ob zidovje palač in kdor je bil v Benetkah, ve, kaj to pomeni. Posamezni kvadri spodnjega ustroja palač so se že večkrat odtrgali in polagoma se cele stavbe začenjajo nagibati. Načrt je, da Benetke kot take prepuste usodi — ostale bi le še turistična zanimivost — prebivalstvo pa preselijo drugam. Taka je vsaj zamisel, kako in kdaj se bo izvedla, je drugo vprašanje. Domačini se bodo gotovo držali v "hišici očetovi", dokler se bo le dalo. — **J.P.**

SOUTH AUSTRALIA

Nairne. — Prisrčna hvala za tako hitro pošiljko MISLI, ki smo jih naročili. Posebna hvala za priložene prejšnje zvezke, ki ste jih poslali za nameček. Z velikim veseljem smo prebrali vse in zdaj težko čakamo novih števil. Enako komaj čakamo, da pridejo mohorske knjige. Saj drugega razvedrila tu v samotni skoraj nimamo, zato čitamo, če le kaj imamo. Tu je samo še ena slovenska družina, tudi njo smo seznanili z listom MISLI. Dne 29. nov. je bilo tu prvo sv. obhajilo. tudi naš sinko in hčerka sta bila med srečnimi. Zunaanja slovesnost pa ni bila nič taka kot nekoč v naši ljubi domovini. Tu je pač jako malo katolikov, samo 8 prvoobhajancev so imeli. Pogrešano domače navade, pa se bo treba vsemu privaditi. Ko se seznanimo z deželo in njenim jezikom, bomo lahko tudi kaj svojega dali tukajšnji deželi, če Bog da. — Lep pozdrav od družine — **Franc Krajnc.**

WEST AUSTRALIA

Kalgoorlie. — V novembrski številki sem bral v Matici mrtvih ime Franc Pavlovčič iz Idrije. Zelo rad bi zvedel, kako je prišlo do njegove smrti. Bila sva velika prijatelja iz mladih let. Staršev nima več, najbližji sorodnici sta mu dve svakinji v Idriji. Zelo bom hvaležen, če mi more kdo od bralcev teh vrstic sporočiti kaj več o Francetovi smrti. — **Joško Jazbar, 223 Hay St., Kalgoorlie, W.A.**

80 Kritičnih Dni V Z. D. Amerike

(Tone Bregar, N.S.W.)

NA DOMAČI POZORNICI ZDRUŽENIH DRŽAV je v tem letu kajpada v ospredju zanimanje za predsedniške volitve, ki bodo v novembru. Veliko prahu bo dvignila tudi konferenca vrhovcev, ki je napovedana za pomlad v Parizu, in še marsikaj bo razgibalo zanimanje Amerikancev v tekočem letu. Zelo verjetno bo pa vse to minilo brez usodnih posledic in življenje bo teklo naprej po svoji začrtani poti. Naj bo novi predsednik ta ali oni, republikanec ali demokrat, na domači in svetovni položaj Amerike to ne bo dosti vplivalo.

Nekaj zelo resnega se pa plete na industrijskem polju v Združenih Državah in iz tega se lahko razvijejo usodne posledice. V mislih imam stavko jeklarjev, ki je trenutno samo nekako prekinjena, nikakor pa ne zaključena. Jeklarska industrija je ena najbolj važnih in je povezana z mnogimi drugimi industrijami, ki lahko vse usodno zastanejo, če jeklarne ne delajo in ne proizvajajo. Amerikanci sami priznavajo, da je s to stavko nastala v ZDA industrijska kriza, kakoršne dežela v svoji preteklosti še ni doživela.

Stavka (štrajk) je izbruhnila sredi julija 1959. Med delavskimi unijami in vodstvom jeklarn je nastal tako hud nesporazum, da je pol milijona jeklarskih delavcev pustilo delo in pogasilo peči v jeklarnah, ki proizvajajo 90% vsega jekla v Ameriki. Razume se, da krivda za nesporazum ni bila samo na eni strani, očitki so leteli od obeh strani in obe strani sta imeli nekaj prav, nekaj napak. Odnehati ni hotela nobena stran, stavka se je vlekla celih 115 dni in prinesla ameriškemu gospodarstvu ogromno škodo. Vmes je morala poseči federelna vlada z Eisenhowerjem na čelu. Postopala je zelo previdno in končno dosegla samo toliko, da je delavstvo sprejelo 80 dni za "ohladev" razburjenih duhov in šlo nazaj na delo. Medtem naj posebna vladna komisija skuša najti rešitev in doseči sporazum, da bo stavka zares končana.

"Ohlajevalna" doba teh 80 dni ima poteči s koncem januarja. Ko nastajajo te vrstice, še ni nič gotovega, koliko uspeha bo imelo posredovanje washingtonske vlade. Obe strani, kapital in delavstvo, imata silno močne organizacije, ki so skoraj kar neodvisne od vlade, če se nočejo sporazumno podrediti njenim odredbam. Vlada more komaj kaj drugega kot apelirati na obe strani in kazati na posledice, češ kako take stavke ogrožajo "zdravje in varnost" ameriškega naroda. Vendar pri vsej

stvari niti ne gre samo za "zdravje in varnost" Amerike, ampak še za vse večje reči, ki zadevajo ves svet — razen komunističnega... Prav za prav zadevajo tudi komunistični svet, toda so mu le v korist, ker se lahko sklicuje na slabe strani demokracij, dočim pod komunisti do takih kriz niti priti ne more, ko je vsa produkcija trdno pod kontrolo komunističnih vlad.

V svobodnih deželah velja načelo, da se ravnotežje med kapitalom in delom vzdržuje potomo takozvanega kolektivnega pogajanja. Organizirano delavstvo zastopajo napram kapitalu, to se pravi napram organiziranemu podjetništvu, delavske unije ali sindikati. V deželi, kot je Amerika, sta to dve ogromni sili, ki si stojita nasproti kot dve odlično urejeni armadi. Če se jima posreči, da se primerno pogodita za skupno delo v tovarnah, je v redu, produkcija se kopiči, odhaja na trg, delavci dobe primerno plačo, podjetniki delajo čeden dobiček. Gorje pa, če nastanejo med tema silama sovražnosti!

Nekaj takega je prav zdaj na kocki v Ameriki. V delavskih unijah je pri vodstvu nekaj brezvestnih ljudi, ki jim ne gre za kaj drugega kot za lastno osebno korist. Ni pa dvoma, da je nekaj takih tudi med podjetniki, pri vodstvu tovarn. Če v teh kritični 80 dneh ne bo prišlo do sporazuma, bodo peči po jeklarnah spet ugasnile in nad pol milijona delavcev bo odšlo domov. Kmalu za temi bodo ustavile svoje obrate sorodne, od jeklarn odvisne industrije, pa bodo milijoni brezposelni in ameriško gospodarstvo bo silno ohromelo.

Če do tega pride, ne bo drugega izhoda kot nova zakonodaja, ki bo dala federalni vladi večjo oblast nad delavskimi unijami in zlasti gotovim samopašnim voditeljem delavstva pristrigla peruti. Vlada tedaj ne bo več samo "posredovala", ampak bo morala diktirati — in načelo svobodnega kolektivnega pogajanja bo šlo v nič. Če se pa to zgodi v Ameriki, bo ne samo krepko odmevalo po vsem svetu — na tej in na oni strani železne zaveze — do malega vse delavske pridobitve zadnjih desetletij utegnejo biti izgubljene.

Ko bi v teh 80 dneh obe nasproti si stoječi organizirani armadi v Ameriki razmišljali načela, ki jih vsebujejo znane papeške socialne okrožnice, načela o pravilnem razmerju med delovnim človekom in njegovim delodajalcem — kako lep uspeh bi lahko imela "ohlajevalna" doba, ki jo je odredila vlada!

DR. J. KOCE,

G.P.O. BOX 670, PERTH, W.A.

Pošiljamo pakete s hrano, tekstilom (štofi), tehničnimi predmeti in zdravili iz Trsta in Londona v domovino. Cenik za pakete je bil objavljen v oktobrski številki "MISLI". Če želite, Vam pošljemo cenik.

Priporočamo, da pošiljate domov zlasti angleško blago (štofe) za obleke, ki se lahko nosijo 10 let, so poceni, carina ni prevelika, a predstavljajo ogromno vrednost, ki si je doma sami ne morejo privoščiti.

OBRNITE SE Z ZAUPANJEM NA NAS:

1) Ako želite pripeljati zaročenko, sorodnika ali prijatelja iz kateregakoli kraja sveta v Avstralijo. Ravno tako, ako se želite izseliti iz Avstralije.

2) Ako želite naročiti vozne karte za avijone ali ladje za potovanja po celem svetu.

3) Ako želite dobiti točen in pravilen prevod spričeval in vseh dokumentov sploh.

4) Ako želite dobiti nasvet glede vseh vprašanj, ki se tičejo vas in vaših sorodnikov tukaj ali v domovini (polnomočja, testamenti itd.)

5) Ako želite dobiti odličen slovensko-angleški in angleško-slovenski slovar (besednjak).

Vsem svojim klientom kakor tudi vsem roja kom širom po Avstraliji želimo vesele božične praznike in srečno novo leto.

Dr. J. K O C E, G.P.O. Box 670, Perth, W.A. (Tel.: 28-2311)

Zastopnik za Vic.: Mr. J. Vah,

Zastopnik za N.S.W. Mr. R. Olip, 65 Moncur St.,

2 Kodre St., St. Albans, Vic. Tel. 65-9378

Woollahra, Sydney, N.S.W. Tel.: FB 4806

JANUARSKE UGANKE REŠENE

1. K r i ž a n k a

Vodoravno

1. Ljubljana 8. svet 12. jope 13. Una 14. speto
15. uk 16. line 18. opomin 19. bas 21. namenim 23.
imam 24. kit 26. mik 29. med 31. kid 33. nega 36.
natikam 39. sok 40. politi 42. enak 44. ba 45. oti
46. ute 47. oven 49. taki 50. krasotica.

Navpično

1. ljubim 2. jokam 3. up 4. bel 5. junak 6. anemi-
ki 7. na 8. spomin 9. vem 10. etik 11. ton 14. spim
17. in 18. on 20. sam 22. etiketa 24. meniti 27.
kes 28. nakana 30. dati 32. danes 34. gobec 35. no-
ta 37. ti 38. ma 40. pot 41. lek 43. kot 46. ur. 48.
vi.

2. Pregovor v imenu

"Ivkin Rado" — K R I N I V O D A

3. Obešenec

Z V O N

To pot je poslal rešitev Križanke same **Rafael Rolih** iz Victorije in sicer pravilno rešitev.

Nekaj odgovorov na ostali dve uganki smo pre-
jeli, pa nihče ni pravilno rešil. In vendar — ni bi-
lo težko...

ZBORNİK — KOLEDAR

SVOBODNE SLOVENIJE IZ ARGENTINE

J E D O S P E L !

ODLIČNA OPREMA, BOGATA VSEBINA

Cena £ 1-0-0, poštnina 2 šil.

NAROČAJTE PRI M I S L I H,

66 GORDON ST., PADDINGTON .

V Melbournu ga ima p. Bazilij, Kew

V Brisbanu Janez Primožič, Carina

NE ODLASAJTE Z NAROČBO,

NE BO VAM ŽAL!

Da bo več pestrosti na ugankarskih straneh MISLI, poskusimo s kako drugo vrsto ugank, čeprav so nekaterim morda KRIZANKE še vedno najbolj priljubljene. V septembru lani smo se ustavili pri VRETENU, danes si pa oglejmo eno nadaljnjih vrst. Imenujemo jo:

ŠTEVILČNICA

Že po samem imenu lahko sklepamo, da imamo tokrat opravka s številkami, katere nam bodo v pomoč pri reševanju. V primeru, da hočemo "ŠTEVILČNICO" sestaviti, bomo najprej poiskali nekaj primernegega za končno rešitev, ki pa naj bo: slovenski pregovor, poznana domislica, voščilo (v primeru da list izide ob kakem prazniku), ali pa kaj drugega, ki vsebuje zaželeno število črk. Nikakor ne smemo sedaj napraviti predolgo, ker potem postane kratkočasno in prelahko. Običajna dolžina je dvajset do trideset črk in število vseh črk mora biti brezpogojno parno.

Vzemimo za primer slovenski pregovor: **Brez dela ni jela!** Vsebuje štirinajst črk. Ako število črk razdelimo na dvoje, dobimo dve koloni po sedem črk, katere si zapišemo v dve navpični vrsti. Prvih sedem črk; BREZDEL — tvori prvo navpično vrsto, drugih sedem ANIJELA — drugo vrsto. Med posameznimi besedami ne izpuščamo praznega prostora! Ko imamo to, se moramo odločiti, kako bosta ti dve koloni stali; to se pravi: ali bo prva kolona prva, druga, tretja itd. navpičnica in druga kolona tretja, četrta, peta itd. navpičnica v uganki. Najprej naj bo prva kolona prva navpičnica in druga kolona tretja! Sedaj bomo šele lahko iskali besede (v našem primeru sedem), katerih prve črke bodo naša prva kolona: BREZDEL in tretje črke bodo druga kolona ANIJELA. Dolžina besed je poljubna npr.: BRaZda, RaNiči, Erlka, ZaJec itd. Lahko pa je naša prva kolona šele tretja navpičnica in druga kolona peta navpičnica in potem bi besede izgledale takole: doBRaVa, kaRaNtena, krEplti itd. Vse to zavisi od samega sestavljalca. Ko je tako uganka takorekoč že napravljena, moramo postaviti posameznim črkam še številke in sicer tako, da ena X številka odgovarja poljubni črki. In kolikorkrat se pojavi ena in ista črka v vseh besedah, tolikokrat bomo na mesto nje vpisali številko, katero smo določili. Paziti moramo, da je za eno in isto številko vedno enaka črka. Tako je sedaj pred nami uganka iz samih števil, ki pomenijo posamezne črke in te sestavljajo besede, katere pa moramo potem vpisati.

Reševali bomo na isti način. Rešili smo eno besedo, katero vpišemo poleg števil. Primer: poleg številke 9 stoji črka A, kar pomeni, da lahko

1.	10	5	3	8	5	7	6
2.	2	12	2	4			
3.	14	2	1	9	12	2	7
4.	9	18	4	2	12	5	
5.	18	4	2	11	6	12	5
6.	7	5	13	6	4	6	
7.	6	4	9	11	6		
8.	8	9	15	5	7	6	
9.	5	4	9	8	5	16	6
10.	11	6	4	5	17	9	4
11.	9	15	5	4	6	12	5
12.	13	9	12	5	7	6	
13.	9	4	5	20	6	12	5

Besede pomenijo: 1. turistično prevozno sredstvo — 2. hlapljiv plin — 3. lep človek 4. dati iz kože — 5. rahlo spati — 6. tobačni izdelek — 7. vojna — 8. vest — 9. prikrito norčevanje — 10. slovensko mesto — 11. zadrževati — 12. vrsta nemške pisave — 13. označiti s peresom.

Ob pravilni rešitvi ti bodo prve in tretje navpične črke. brane od zgoraj navzdol, dale lep slovenski pregovor.

2. Kaj je to?

Trese se in trepetaja,
kupček pod seboj ima.

(Poslal Tone Poropat)

3. Nehvaležnost, kali?

Zena dobrega srca
je nosila Jezusa.
Nič plačila ni dobila,
ko jo smrt jo pograbila.
Niso je v nebesa vzeli,
v vicah bi je ne trpeli.
Zena dobrega srca
pa še kar naprej gará.

4. Topel žar

Štiri nóge — majhna stvar.
Žica zvita v kroge — daje topel žar.

(Poslal I. Burnik.)

poleg vseh števil 9 v celi uganki vpišemo črko A. Tako dobimo črke v posameznih besedah, ki nam potem olajšajo reševanje. Za končno kontrolo, če smo pravilno rešili, pa potem pogledamo označeni navpični vrsti, ki nam pokazeta končno rešitev.

Sedaj pa svinčnik v roke in na delo! Na našo številčnico!